

**PER
PACCO
PILINO**

BENVENON

1983-2-3-96
starto

**AL
MONDA
ASEMBLEO
POR PACO
KAJ VIVO,
KONTRAŬ
LA NUKLEA
MILITO**

Jiří KOŘÍNEK

SUR KOMUNA ŜIPO

Saluton al vi kaj bonvenon,
alveturantoj por ĉi tagoj,
en nia centotura Prago,
vi oferintaj vajagpenon,
ja tasko nia ĝin valoras.

Kunvenas ni por laŭte diri,
ke l' tasko estas grava, skurĝa,
ke povus tardi, temp' ke urgas
malhelpi ke abismen ŝiri
povu la Teron stult' rankora.

Estas jam temp', ke ni konsciu
sur ŝip' komuna ke ni drivas
kaj konekziŝte sur ĝi vivas,
savigus ĉe ŝiprom' neniu,
eraras, kiu ĝin ignoras.

Per saĝ', bonvolo kaj prudento
sin devos la popoloj armi
kaj konsciencojn ekalarmi
de orient' ĝis okcidento
por paclaboro plej fervora.

Sen diferenc' de ras' kaj kredo
nun homa frat' kun homa frato
protestas kontraŭ vetarmado,
kaj kontraŭ la nukle-obsedo
komuna vok' de ĉiuj ĥoras.

Nin ĉiujn celas la minaco:
la pereiga kvant' sufiĉas
por tiuj kiuj povras, riĉas,
progreso eblas nur en paco
kiam popoloj kunlaboras.

Por gardi pacon fortojn streĉu,
for frenezulojn de la gvido,
for preparantoj de milito,
por la homaro klare legu:
PAC' estas sola voĵ' aŭral

PRAHA 83

DEKLARO

La partoprenantoj de la 16a Konsultigo de Esperanto organizaĵoj en socialismaj landoj kunvenintaj de la 18a - 20a de aprilo 1983 en Radziejowice pritraktis la daŭre kreskantan militdanĝeron en la mondo kaj esprimas sian pluan subtenon al la konstantaj proponoj de la socialismaj landoj por malarmado kaj malstreĉigo en la mondo. Ili decide malaprobas la planojn pri dialokigo de novaj nukleaj armiloj en Okcidenta Eŭropo kaj aliloke. Tial la partoprenantoj alvokas la esperantistaron kontinui kaj pliintensigi la ĝis nunan plursveran porpacan aktivadon.

POR PACO KAJ VIVO

En STARO n-ro 1/83 ni informis pri programo de la 5-a Renkontigo de pacdefendantoj en Pardubice. Nun skize pri tre emnenta aranĝo, kiu jam trapasis per sia signifo limon de nia lando.

La 5-an Renkontigon de pacdefendantoj en Pardubice ĉeestis 386 partoprenantoj. En tiu nombro estis 34 eksterlandanoj el Anglio, Aŭstrio, Belgio, Bulgario, GDR, Hungario, Pollando kaj Sovetunio.

Vendrede la delegitoj estis akceptitaj ĉe la distriktestro de Komunista partio kaj poste ĉe la urbestro. Posttagmeze la delegacio vizitis entreprenon TVAR, kun kies brigado de socialisma laboro, honorigita per titolo PACDEFENDANTOJ, subskribis esperantistoj el KD DUKLA kontrakton pri la porpaca kunlaboro. Post trarigardo de fabrikado oni debatis kun direktoro kaj pliaj gvidantoj. Vespere efektiviĝis en KD DUKLA kunveno kun funkciuloj de la urbo, kie oni intersanĝis spertojn pri enlanda kaj eksterlanda pacaktivado.

Sabate /la 19.3.1983/ solenan renkontigon de la partoprenintoj malfermis infanoj kaj la programon pliriĉigis Esperanto-trio. Ĉe mikrofono poste parolis reprezentantoj de ĉiuj partoprenintaj landoj.

La tuta ĉeestantaro unuanime akceptis finan dokumenton, adresitan al registaroj de okcidentaj landoj de Eŭropo kaj Usono. Kopio de tiu ĉi letero estos sendita kun akompana letero al prezidento de Usono al sinjoro REAGAN kaj al ĉiuj MEM-landkomitatoj en Okcidento kun peto publikigi ĝin en ĵurnaloj. Ankaŭ estis akceptita decido, ke Ĉeĥa Esperanto-Asocio eldonos en Esperanta traduko plenan tekston de Politika deklaro de la statoj-anoj de Varsovia kontrakto kaj poste Esperantan tradukon de la akceptota teksto de Konferenco por paco kaj vivo, kiu okazos dum junio 1983 en Prago.

La posttagmeza kulturprogramo enhavis riĉan programon, korusan monologon de Eva SEEMANNOVÁ: LA PATRINO PAROLAS kaj du fabelojn de František LÁZECKÝ. Sekvis baletoj de Entreprena klubo TESLA kun profesoro kaj studentoj de konservatorio. Fine

kantis kaj dancis la grupo TILieto. Tago estis kronita per danĉvespero kun rĉoa tombolo, kies gajno estis dedĉcita al la pacfonduĝo en Prago.

Dimanĉe estis aŭtobusa ekskurso al memorloko LEŹAKY, kie oni metis florojn kaj auskultis esperantlingvan prelegon pri la tragedio de LEŹAKY.

Ĉefa signifo de la packunveno en Pardubice estas en esprimo de la starpunktoj de homoj el diversaj landoj kaj diversaj sociaj strukturoj. Ĉiuj estas por la proceso de malstreĉigo, por plifirmigo de la tutmonda paco kaj sekureco - sed ili ne estas nur por tio, ili estas ankaŭ pretaj doni ĉiujn proprajn eblojn helpi al tiu procedo. Kaj tiu aktiveco estas la plej grava.

-erk-

ANKAŬ NI ANGLOJ BATALAS POR VIAJ INFANOJ, HELPU AL NI
EL KOOPERITO TVAR AKCEPTO ĈE PREZIDANTO

MALFERMITA LETERO EL PARDUBICE

Al la registaroj de Germana Federacia Respubliko

Francio
Italio
Granda Britio
Norvegio
Belgio
Luksemburgio
Nederlando
Danlando
Turkio

Estimataj sinjoroj,

esperantistoj el la kapitalismaj kaj socialismaj landoj de Eŭropo partoprenis kune kun la ĉeĥoslovakaj pacdefendantoj la 5-an Renkontigon de la Pacdefendantoj en la Ĉeĥoslovaka Socialisma Respubliko dum la tagoj ekde la 18-a ĝis la 20-a de marto 1983, aprezis la nuntempan internacian situacion el la vidpunktoj de la nuklea, kemia, biologia kaj radiologia armadoj, do el vidpunktoj de endangerigo de la mondopaco.

La partoprenantoj de la renkontigo konstatis, ke dumjare, ekde la lasta agado de ĉi tiu kunveno, okazinta en majo 1982, la situacio ne pliboniĝis, male pro la agresema politiko de Usona administrantaro de sinjoro prezidento REAGAN okazis ne nur plua eskalado en la armado, sed eĉ apertaj milit-konfliktoj.

La partoprenantoj de la renkontigo estas konsternataj de Usonaj teorioj, t.e. de la unua nuklea frapo kaj de la limigita nuklea eŭropa militejo, ĉar ĉi tiuj teorioj kondukus al la nuklea katastrofo kaj al pereco de la vivo sur nia planedo, de la vivo, kiu ĉi tie evoluis dum miliardoj da jaroj.

Elspizado de la materialaj kaj energetikaj rimedoj, de la homa inĝenieroj kaj racio por la produktado de ĉiaspecaj armiloj signifas konsekvence misvalorigadon de la fontoj al la homaro disponeblaj kaj tial la partoprenantoj de la renkontigo opinias jam la politikon al tio celantan krimo kontraŭ la homaro. Kreskanta mondopaca movado pruvas, ke la homaro volas vivi en la daŭra paco kaj la rimedojn tiel ŝparitajn per stop-armado uzi por la sociala kaj kultura evoluoj de la homaro.

La partoprenantoj de la renkontigo tial postulas, ke vi

- senkompromise rifuzu la usonan postulon pri disloko de kiaj ajn raketoj sur la eŭropa kontinento kaj sur la teritorio de via ŝtato, kaj tiel nuligu la intencan de Usono krei atom-militejon en Eŭropo kaj ĝian teorion de la unua atom-frapo;
- insistu, ke ĉiuj nukleaj potencoj akceptu la saman devoligon, kian jam faris Unio de Sovetaj Socialismaj Respublikoj, ne uzi la nukleajn armilojn kiel la unua.

Santempe ni petas vin, ke laŭ la senco de la Politika Deklaracio de la ŝtatoj-membroj de la Varsovia Pakto el la 5-a de januaro 1983 eluzu la traktadojn de la Ĝeneva Komitato por la senarmigo, eventuale sekvigu pliajn traktadojn, celantaj al

- akcelataj internaciaj paktraktoj pri la totala kaj ĝenerala malpermeso provadi nukleajn armilojn, malpermeso de la neutronaj armiloj, likvido de la armiloj kemiaj kaj biologiaj, malpermeso de la radiologiaj armiloj;

- komenco de la traktadoj malpermesi dislokadon de kiaj ajn armiloj en la kosma spaco;
- akcelanta solvado de la problemo pri firmigo de sekurigaj garantioj al la nenukleaj ŝtatoj.

La partoprenantoj de la renkontiĝo akordiĝis pri tio, ke nuntempa nenio estas tiom grava, kiel haltigo de la febra armado kaj konservo de la paĉo. Ĉi tiun taskon solvi estas devo de ĉiuj registaroj kaj de ĉiuj politikaj agantoj, destinantaj la politikon de siaj landoj.

Kaj pri tio, ni, la partoprenantoj de la 5-a Renkontiĝo de la Pacdefendantoj 1983 en Pardubice, postulas vin.

En Pardubice, ĈSSR, la 19-an de marto 1983.

Por la prezidantaro de la 5-a Renkontiĝo de la Pacdefendantoj en Pardubice, ĈSSR.

Subskriboj

AKCEPTO EN LA URBODOMO

URBESTRO AKCEPTAS DONACON DE SOVETA REPRESENTANO V: SAMODAJ

PARTOPRENANTOJN AKCEPTIS LA DISTRIKTA GVIDSEKRETARIO DE KP.

DR. PETHES, PREZIDANTO DE MEM TRANSDONAS AL URBESTRO HONORAN
INSIGNON KAJ DIPLOMON DE MEM.

ĈEĤOJ KUN BELGO UNUECE POR PACO

REMEMORO PRI MORTINTAJ EN LEŽÁKY

Estimata sinjoro prezidento Ronald REAGAN,

pasintjare en majo la partoprenintoj de la 4-a Renkontiĝo de la Pacdefendantoj el Pardubice, ĈSSR, sendis al Vi la malfermitan leteron kun apelacio al finigo de armad-konkurado kaj al poloma ĝenerala senarmigo.

En la hodiaŭa 5-a Renkontiĝo, post la aprezo de la eventoj en la mondo dum la pasinta jaro, la Pacdefendantoj konstatis, ke dank' al Via eksterlanda politiko, pliboniĝo en la internaciaj rilatoj ne okazis kaj male pli grandskale montrigas Via strebado pri la plua eskalado de la armado nuklea, kemia, bakteriologia kaj radiologia. Ĉi tiu fakto elvokas hororon antaŭ la estonteco, ne nur ĉe ni, sed ĉe ĉiuj kulturaj homoj de nia planedo.

Tial la partoprenantoj de la Renkontiĝo per la malfermita letero instigas la registarojn de la decidantaj ŝtatoj de Eŭropo kaj la registaron de Turkio al paŝoj, kiuj malebligus senkatenigon de milito, kondukanta al la monda nuklea katastrofo.

La kopion de ĉi tiu malfermita letero, sinjoro prezidento, ni sendas al la parlamento de la reprezentantoj kaj al la senato de Usono.

Eĉ ni konscias, ke nia voĉo per si mem en la batalo por la paco estas tro malforta, ni kredas, ke la fortiĝanta monda pacmovado kreas kondiĉojn ankau por ŝanĝo de Via eksterlanda politiko favora al la afero de la paco.

En Pardubice, ĈSSR, la 19-an de marto 1983.

Por la prezidantaro de la 5-a Renkontiĝo de la Pacdefendantoj en Pardubice, ĈSSR.

Parlamento de la reprezentantoj.
La senato de Usono.

Estimataj sinjoroj,

ni opinias necesa informi Vin pri la vidpunkto de la partoprenantoj de la 5-a Renkontiĝo de la Pacdefendantoj en Pardubice, ĈSSR, okazinta en marto 1983. Tial aldone ni sendas al Vi kopion de la malfermita letero, akceptita de la pacrenkontiĝo, destinita al la registaroj, kiuj povas influi la mondevoluon favore al la paco. Kune kun ĝi ni sendas al Vi ankaŭ la kopion de la akompana letero, pere de kiu la malfermita letero estis sendita al Via prezidento sinjoro Reagan.

Ni petas Vin, ke Vi validigu Vian influon kaj haltigu la minacan mondevoluon, destinitan de Unuiĝintaj Ŝtatoj de Nord-Ameriko kaj donu al nia planedo sekurecon kaj certecon de la paca vivo.

En Pardubice, ĈSSR, la 19-an de marto 1983.

Por la prezidantaro de la 5-a Renkontiĝo
de la Pacdefendantoj en Pardubice, ĈSSR.

Subskriboj

● NIA MONDO ●

● ● ESTAS MONDO ●

● ● ● DE LA PACO ●

Esperantistoj el malgranda orientbohema urbo Hořice v Podkrkonoŝí kelkajn jarojn kolektadis infandeseĝnaĵojn el la tuta mondo. Ekde aŭtuno 1982 la ekskluziva kolektaĵo de 289 bildoj kaj grafikaĵoj el 35 landoj vojaĝas tra Ĉeĥoslovakio sub nomo "Ekspozicio de la infandeseĝnaĵoj el kvin kontinentoj". En marto 1983 la ekspozicio hejmiĝis en mondfama okcidentbohema banejurbo Karlovy Vary. Filia Domo de Soveta Scienco kaj Kulturo gastigis la ekspozicion en siaj helaj teretaĝaj ĉambroj - guste sub la konstanta ekspozicio pri nunjare jubileanta fama banloka gasto, fondinto de scienca socialismo - Karolo Marx.

Esperantistoj el la loka grupo de ĈEA instalas la ekspozicion sub auspicio de la Distrikta Packonsilio en Karlovy Vary. La 10-an de marto 1983 la ekspozicio estis solene inaugurita. La inauguron partoprenis delegitaro de la Distrikta Komitato de Ĉeĥoslovaka Komunista Partio gvidata de sia sekretario A. Hora; vickonsulo de USSR en Karlovy Vary V. I. Čiglin kaj lia sekretario A. A. Gromov. Krom multaj loĝantoj de la urbo kaj esperantistoj ĉeestis ankaŭ sovetaj pacientoj el la senatorejo Imperial.

En solenaj paroladoj estro de la Loka Grupo de ĈEA Jar. Klement kaj prezidento de la Distrikta Packonsilio J. Kocourek subtekris signifon de la ekspozicio aranĝita okaze de la Monda Asembleo por Paco kaj Vivo, kontraŭ la Nuklea Mili-

to, okazonta en junio 1983 en Prago. Ankaŭ estis memorigita la 30-a jubileo de MEM kaj 10-a jubileo de la kontrakto inter MEM kaj Monda Packonsilio subskribita en Moskvo.

La vizitantoj estis invititaj por rigardi la ekspozicion. Kvankam multaj parolis pri nacia diverseco, en la infandeseĝnaĵoj manifestiĝas komuna volo de la infanoj kaj de iliaj gepatroj kaj geinstruistoj por la daŭra mondpaco. Sur multaj bildoj dominas la suno - fakta simbolo de la paco. Ĉie estas blanka aŭ blua firmamento: ĉie videblas ludoj, laboro kaj vivo. Tial estis elektita moto por la ekspozicio en Karlovy Vary: "Nia mondo estas mondo de paco".

En speciala ĉambro esperantistoj el la Loka Grupo dokumentas signifon de la lingvo Esperanto por interkompreniĝo de la pacfortoj kaj la nuntempan agadon de la Esperanto-movado. En ses vitrinoj la vizitantoj povas observi donacojn el eksterlando, sciencan kaj belartan literaturon, ekspozicion pri la evoluo de Esperanto kaj interlingvistiko - kaj ankaŭ specialan vitrinon pri la gazeto PACO.

Dum amika kunestado post la inaŭguro la sovetaj gastoj frunte de la vickonsulo Cigrin vigle interesiĝis pri la E-movado en ĈSSR kaj USSR. Estis rememorigita vigla interkorespondado de la esperantistoj el Karlovy Vary kun samideanoj en USSR. Estis bone, ke ĝuste samtage venis el la sekretariĉejo de ĈEA nova soveta materialo en Esperanto - broŝuro de la agenturo Novosti "Defendi la pacon, preventi nuklean militon" pri la proponoj de USSR en la Dua Speciala Sesio de la Ĝenerala Asembleo de UN pri malarmado. La partoprenantoj rememoris ankaŭ la alproksimiĝantan kvaran jubileon de la fondiĝo de la Asocio de Sovetiaj Esperantistoj ASE - kaj kelkaj sovetaj pacientoj partoprenis la specialan kunvenon pri ASE ĝuste en la jubilea tago - la 14-an de marto.

Entute eblas konstati, ke la ekspozicio de la infandeseĝnaĵoj instalita en Karlovy Vary sukcese plenumis sian duoblan taskon: ĝi kontribuis al multaj porpacaj aranĝoj en tiu ĉi jaro - kaj efike informis pri Esperanto. La ekspozicio restis instalita ĝis la 24-a de marto 1983.

Pri la ekspozicio vaste informis ĉefaj ĉeĥoslovakaj gazetoj /Ĉeĥa Presagentejo ĈTK preparis specialan informon/, Ĉeĥoslovaka Radio kaj Televido.

Jaroslav K l e m e n t

POTŘEBUJEME UČEBNÍ POMŮCKY

Esperantské učební pomůcky, které naše veřejnost má k dispozici, umožňují využití mezinárodního jazyka sotva z 10 % a to v podstatě jen při korespondování a turistice. To je ovšem příliš malý okruh působnosti. Také nízká jazyková úroveň značné části esperantistů, svědčící o jejich nepříliš velké účtě k esperantu, je na překážku při získávání důvěry u neesperantské veřejnosti. Pro zvýšení celkové jazykové úrovně členstva i pro proniknutí esperanta do dalších oblastí života je zapotřebí řada nových učebních pomůcek, které ovšem mohou vytvořit pouze esperantisté.

Mnozí z čtenářů se pokoušeli nebo i pokouší učební pomůcky připravit. Zatím však v této oblasti nebyla dostatečná koordinace, chybí vzájemná spolupráce a kontrola. Náš svaz se nyní snaží tuto činnost řídit a organizovat prostřednictvím svých sekcí a komisí, zejména sekce pedagogické. Nelze dnes samozřejmě slíbit, že nové pomůcky budou vždy ihned vydány. Je nutné mít v rukou nejdříve dokonale připravený rukopis, dokonalý jak co do obsahu, tak co do formy a pak teprve lze rukopis dát do výroby. Nebude-li však připraveno nic, určitě nic také nevyjde. Proto je třeba, aby všichni zájemci o tuto práci se hlásili na sekretariátu svazu, který zprostředkuje vzájemnou spolupráci.

Nejdříve však nutno vědět, jaké učební pomůcky jsou vlastně potřeba. Můžeme je rozdělit na tři kategorie: pro děti a mládež, pro dospělé obecně, pro odborníky.

Pro děti potřebujeme obrázkovou učebnici /věk 4 - 7 let/, učebnici pro děti školního věku /8 - 13 let/ a učebnici pro učně a pro středoškoláky /14 - 18 let/. Čítanky jsou potřebné pro školní věk /pohádky/ a pro mládež /dobrodružná četba/.

Dospělí potřebují novou moderní učebnici, podrobnou mluvnici esperanta v českém jazyce, konverzační příručku, čítanku a slovníky - kapsní, střední a velký.

Nejsložitější je situace u třetí kategorie. Odborníkům nestačí dát do rukou pouze slovník z oboru. Potřebují v první řadě učebnici, která by je bez velkých oklik seznámila se základy jazyka a se základy odborné terminologie v esperantu, terminologie z příslušného oboru. Teprve takto připravenému esperantistovi-oborníku je velký slovník něco platný. Učebnice by byly zapotřebí například z oborů: sport, medicína a zdravotnictví, technika všeobecně, případně i specializovaně, přírodní vědy, společenské vědy a pod. Z těchto oborů je třeba vytvořit i slovníčky, které by se později spojily i ve větší slovníky podle příbuznosti oborů. Např. technický slovník /strojírenství, elektrotechnika, matematika, fyzika, chemie/, přírodopisný slovník /botanika, zoologie, mineralogie, lékařství, paleontologie/, potravinářský slovník /zemědělství, kuchařství, pekařství, pohostinství/, společenskovědní slovník /filozofie, právo, obchod, politika a pod./.

Výčet není pochopitelně úplný. Měl by sloužit jen jako vodítko. Na druhé straně je pravda, že některé ze jmenovaných učebních pomůcek už existují nebo se připravují /např. v sekcích pedagogické, technické, lékařské a železničářské/a uvádíme je jen proto, aby náš přehled nepůsobil utržkovitě. Většina námětů však na své zpracování teprve čeká.

Vyzýváme všechny, kteří na podobných pomůckách pracují nebo chtějí pracovat a mají k tomu dostatečné pomůcky /Plena Ilustrita Vortaro, Plena Gramatiko a pod./ i znalosti jazykové, aby se nám přihlásili. Uveďte jméno, adresu, téma práce, stav rozpracovanosti a další podrobnosti. Pište na adresu svazu s označením: Pro pedagogickou sekci.

M. Malovec

O PROPAGANDISTICKÉ MÁNII

Jako každé hnutí trpí i hnutí esperantské různými tzv. dětskými nemocemi, které se neustále vracejí a škodí celé myšlence, ačkoliv esperanto již dosáhlo věku dospívání, v němž by se tyto dětské choroby měly už postupně ztráčet. Snaž nejhorší a nejhouževnatější ze všech těchto nemocí je propagandistická mánie, která zachvátila mnohé esperantisty a zachvacuje téměř každého, kdo se seznámil s myšlenkou mezinárodní řeči a nadchl se pro ni. Můžeme kolem sebe pozorovat věčné začátečníky, kteří se nikdy nedostali za desátou lekci, protože místo učení se věnují přesvědčování svých příbuzných a známých, aby se "dali také na esperanto". Vylepují hvězdičky kde se dá i nedá, argumentují tím, že esperanto je desetkrát snazší než ostatní jazyky, protože se jeho gramatika vejde na pohlednici a vůbec jim přitom nevadí, že svým vlastním věčným začátečnicktím toto tvrzení vyvracejí a dělají hnutí spíše ostudu. Při návštěvě klubů angličtiny nebo francouzštiny zjistíme, že po překročení prahu všichni přítomní přestávají používat své mateřštiny a vyprávějí si anglicky nebo francouzsky anekdoty, příběhy ze života nebo obsahy knih či jiné zajímavosti, které jim pomáhají ovládnout jazyk, jemuž se učí.

V esperantských klubech však slyšíme česky sprádat strategické plány a naivní finty, jak nalákat a přimět k učení co nejvíce neesperantistů, především pomocí stručných přehledů gramatiky a slovníků s omezeným výběrem slov, které ovšem mohou imponovat pouze lenochům a dělat další věčné začátečníky, zatímco seriózní zájemci jsou tímto domněle primitivním jazykem jen odpuzováni. Při reklamách a propagandě slibují mnozí esperantisté hory doly, jak co se týká snadnosti jazyka, tak co se týká jeho využití, takže nově naverbovaní začátečníci se po čase cítí oklamáni, opouštějí hnutí a roztrušují o něm varovné informace. Často naříkáme, že instituce si esperanta málo všimají, nezavádějí je do vědy, techniky nebo do sportu, ale zapomínáme, že žádná instituce nedokáže vytvořit ani esperantské názvosloví, ani slovníky nebo učebnice, že to všechno musíme připravit my sami. Můžeme to ovšem udělat jen tehdy, když se jazyk pořádně naučíme.

Naše veřejnost má k dispozici učebnice pro začátečníky a kapesní slovníky, které umožňují využívat esperanto pro korespondenci a turistiku, pro četbu časopisů a beletrie, avšak nestačí pro uplatnění mezinárodního jazyka v jednotlivých profesích. Člověk, který si chce esperantem jen dopisovat, se obvykle spokojuje se znalostí mluvnického přehledu a několika set slovíček, ale dál se místo esperanta pokouší střídavě dobýt angličtinu, němčinu, francouzštinu, španělštinu a další jazyky. To je jedna z příčin, proč výsledky při výuce mezinárodního jazyka nejsou tak skvělé, jak by se dalo očekávat. Lidem zatím nestojí za to věnovat se esperantu naplno. Tím pádem máme i trvalý nedostatek učitelů, s nímž svaz neustále těžce zápasí. Za těchto okolností ani ta nejlepší a nejšikovnější propagace nemůže mít pozoruhodnější výsledky.

Dokud nevytvoříme podmínky, aby nám vznikali esperantisté v pravém smyslu toho slova a ne jen poloesperantisté a taky-esperantisté, nesmí být v e r b o v á n í hlavním cílem našeho hnutí, nýbrž cílem vedlejším. Pro význam jazyka není nejdůležitější p o ě t lidí, kteří se k němu hlásí /což se stejně nedá spočítat a odhady kolísají od sto tisíc do šestnácti milionů/, ale k v a l i t a, s níž jazyk používají. Až se nám podaří vytvořit takové podmínky, aby se každý zájemce mohl naučit esperanto v plném rozsahu, především v oblasti své profese, a až budeme mít dostatek kvalitních učitelů, budou se i lidé učit esperantu pilněji a dokonaleji a také ve větším počtu. K vytvoření těchto podmínek však bude třeba ještě hodně času, hodně práce a hodně skutečných esperantistů, znalců mezinárodního jazyka. A bude k tomu potřeba zbavit se i propagandistické verbovací mánie a nahradit ji seriózním a pilným učením. Nemá cenu si dělat sbírku trofejí ze zverbovaných začátečníků a lákat k učení druhé, pokud my sami zůstáváme esperantu hodně dlužni a netroufáme si ani ke svazovým zkouškám, které představují vlastně minimum, které by měl esperantista - aby byl hoden toho názvu - umět a znát.

A proto neverbujme přehnanými sliby, hvězdičkami a reklamními triky, nýbrž poctivým učením, dokonalou znalostí a trpělivou prací. M. Malovec

Resumo: Pri la nesanaĵ manieroj de la propago de Esperanto.

)Lingva angulo( ]

DUDEKO DA FAKAJ VORTOJ POR PRAKTIKA UZO /9/

oblongo - obdélník
 ofsajdo - postavení mimo hru, ofsajd
 panuo - porucha /přístroje, motoru, vozidla ap./
 planeto - podesta
 interplaceto - mezipodesta /schodišťová/
 pralino - pralínka
 puŝardo - vykrmená slepička
 robato - polodrážka /u dveří a oken/
 raŝaro - soukolí
 roverso - klopa /kabátu/
 setlejo - sídliště
 specifa rivolunombro - měrné otáčky /stroje/
 stencila multobligo - prátisk, blánové rozmnožování
 sutro - okenice
 taluso - násep, násyp /zemní těleso/
 taluti /tr/ - svahovat
 taluto - svah /náspu, výkopu, zářezu ap./
 tapiŝreko - klepač na koberce
 tegmenta luko - střešní poklop
 terminalo - koncové zařízení, koncová stanice, terminál
                   /v kontejnerové dopravě, v počítačové technice ap./
 vadbaseno - brouzdaliště /we/

La tradicia Internacia Foiira Esperantista Renkontiĝo /IFER/ en Lejpcig, GDR /la 11.-13.3.1983/ kunvenigis en la foiran urbon 142 esperantistojn el Bulgario, ĈSSR, FRG, GDR, Hungario kaj Okcidenta Berlino. Le ĉefa temo estis VENKINTOJ EN LA HISTORIO, lige al la 50-a jubileo de la proceso kontraŭ G. DIMITROV kaj liaj kunbatalintoj akuzitaj pro BRULIGO DE LA REGNA PARLAMENTEJO en Berlino. La proceso en 1933 okazis ĝuste en Lejpcig. La partoprenintoj de la renkontiĝo auskultis prelegon de d-ro D. Blanke: REVOLUCIAJ TRADICIOJ DE LA PACMOVADO, prelegon DIMITROV, KIEL VENKINTO DE LA HISTORIO - HOMO DE ELSTARA KARAKTERO /N. Aleksiev - prezentita far J. Angelov/ kaj poste komune vizitis muzeon de G. DIMITROV - iaman regnan jugdomon, kie la proceso okazis.

El la alia tre riĉa programo de IFER '83 ni menciis prelegon PRI LA EVOLUO DE ESPERANTA LITERATURO /d-ro F. Jáki/, prelegon APLIKO DE ESPERANTO EN SCIENCO KAJ TEĤNIKO /doc. d-ro V. Novobilský, ĈSc./, du vesperojn kun kultura programo /i.a. ludis sudmoravia kordcimbala muziko el Vraocv/, lumbildprelegon SLOVAKA PARADIZO - NATURPROTEKTATA REGIONO DE SLOVAKIO /E.V. Tvarožek/, fakajn renkontiĝojn de medicinistoj, komputistoj, fervojistoj kaj pedagogoj.

Reprezentantoj de la unuopaj landoj renkontiĝis kun prof. d-ro Held, direktoro de la regiona komitato de KULTURBUND DER DDR, kiu informis la ĉeestintoj pri la organizado de kulturlaboro en GDR kaj informigis pri la laboro de Esperanto-asocioj en la reprezentitaj landoj.

La ĉi-jara IFER '83 havis dank' al la preparkomitato altan politikan, kulturen kaj fakajn nivelojn. Partoprenon en la venonta IFER '84 oni povas al la legantoj de STARTE varme rekomendi.

V. Novobilský

AMIKA RENKONTIĜO VARE - KUBRAT EN BULGARIO

Jam naŭan fojojn okazis Vintra esperantista amika renkontiĝo en KUBRAT, kies ĉefa temo estis dediĉita al centjara datreveno de naskiĝo de Jiří DIMITROV. Partoprenis trimembra delegitaro el Hungario kaj kvinmembra el ĈSSR.

Mi havis taskon prepari referaĵon, kiamaniere ni en Ĉeĥoslovakio vidis vivon kaj verkon de Jiří DIMITROV, heroon de Lejpciga proceso en la jaro 1933. Kun gojo mi sciigis al bulgaraj esperantistoj, ke en nia tuta patrujo estas dissemitaj stratoj, placoj kaj fabrikoj nomitaj honore al Jiří DIMITROV. En Ostrava estas lernejo, kie tiu nomigo estas sur memortabulo skribita ne nur ĉeĥe, sed ankaŭ bulgare. Tio ĉi rememoras al

ĉiuj niaj loĝantoj grandiozan verkon de J. DIMITROV. Mi rememoris UEA kongreson en la jaro 1963 en Sofio. Tiam estis ebligita al ĉiuj kongresano viziti mauzoleon de Jiří DIMITROV. Tio estis por ĉiuj kortuŝa momento vidi personon, kiu per heroa batalo kontraŭ naskiĝanta faŝismo, donis ekzemplon al tuta mondo, kiel halti ilian ekspansion. Al partoprenantoj estis prezentita autentika filmo pri Lejpciga proceso.

Bela kultura programo de lokaj junpioniroj bone fermis kadron de programo. Vespere mi projekciis diapozitivojn de mia pasintjara vizito en Volgograd, kie mi partoprenis feston de Granda oktobra revolucio. Jubilea 10-a VARE estos dediĉita al 40-jara jubileo de konstruado de socialismo en Bulgario.

Drahomír KOČVARA,
prezidanto de Porpaca sekcio de ĈEA

Eksterlandaj gastoj dum 9-a VARE diskutas kun prezidanto de Esperantista klubo en KUERAT Anton ANTONOV.

el junularo vivo

JUNULARA ESPERANTO-LERNEJO - JEL '83 EN KOŠICE

Junulara Esperanto-lernejo okazos de la 7-a ĝis la 20-a de aŭgusto 1983 en urbo Košice. Loĝado en studenthejmo. Instruado ĉiutage kvin instruhorojn en kursoj:

A - por komencantoj, B - konversacia, C - por progresintoj kaj krom lernado kulturaj kaj turismaj programoj.

Aligilojn sendu ĝis la 15-a de junio 1983 al:

JUNAĴ ESPERANTISTOJ EN SLOVAKIO, Sobotské nám.6, 058 01 POPRAD, Ĉeĥoslovakio.

Enlandanoj pagas tuj post ricevo de poŝtpagilo, eksterlandanoj tuj post alveno al JEL '83. Partoprenkotizoj: membroj de

AE SSR kaj ĈEA Kôs 650,--, nemembroj Kôs 700,--, eksterlandanoj el kapitalismaj landoj Kôs 1.100,--. Esperantistoj el socialismaj landoj kontaktu kun organizantoj.

- JEL -

TURISMA RENKONTIĜO DE JUNULARO EN ŽDĀR NAD SÁZAVOU, ĈSSR

Junulara sekcio de ĈEA en kunlaboro kun Esperanto-klubo en Brno aranĝos la 7. - 9.10.1983 turisman renkontiĝon de junularo.

PROGRAMO:

- 7.10.1983 /vendredo/: 17,00 h. - alveno, amika interbabilado
19,00 h. - vespermango
20,00 h. - interkona vespero - ludos la muzik-grupo BAREBULOJ
- 8.10.1983 /sabato/ : 7,00 h. - matenmango
8,00 h. - turismaj promenoj /35 km kaj 15 km longaj/
19,00 h. - vespermango
20,00 h. - danovespero kun BAREBULOJ
- 9.10.1983 /dimanĉo/ : 7,30 h. - matenmango
9,00 h. - KULTURA MATINEO /s-ino Růžičková-Pavlinová, membrino de DBM, Brno/
10,00 h. - amika kunestado kaj interbabilado kun komitato de JS
12,00 h. - tagmango, poste forveturo

ĜENERALAJ INFORMOJ:

Prezo por hotelo, ĉiuj mangoj kaj programoj sumiĝas nur 200,-- Kôs. La logado: en hotelo TÁLSKÝ MLÝN en urbo ŽDĀR N. SÁZAVOU.

TURISMA M NDO

ZÁJEMCI O PRŮVODCOVSKOU SLUŽBU POZOR!

Všem esperantistům, kteří mají zájem o zkoušky z průvodcovské služby sdělujeme, že cestovní kancelář REKREA v Praze přijímá přihlášky do konce června 1983. Pražský kurs začne probíhat od října 1983 a to 2x týdně po třech hodinách. Zájemci z Prahy či z blízkého okolí se můžete obrátit písemně nebo osobně na s. BURIÁNKOVOU, cestovní kancelář REKREA, Revoluční 13, Praha 1 /5. patro, číslo dveří 519/.

Těm, kteří bydlí v odlehlých místech ČSR, doporučujeme obrátit se přímo na příslušné krajské cestovní kanceláře nebo jejich pobočky, které Vám sdělí příslušné informace:

- KCK České Budějovice - s. PROKEŠOVÁ
Plzeň - s. MAUROVÁ
Teplice - s. JAROŠOVÁ
Pob.Liberec - s. SEČKÁROVÁ
KCK Hradec Králové - s. ŠLESINGEROVÁ

Brno - s. KUDĚLKOVÁ
Ostrava - s. SKALOVÁ, ved.pobočky

Zároveň upozorňujeme, že v tomto roce bude zahajovat kurs - kromě pražského - jen v KCK, Hradec Králové. Přesto se však nezdávejte naděje a průběžně se informujte u KCK REKREA nebo poboček REKREA. Bylo by totiž opravdu škoda nevyužít znalostí esperanta pro průvodcovskou službu.

Důhodcům esperantistům sdělujeme, že mohou pracovat jako průvodci pouze do 65 let.

Za turist.komisi :
Dana Hašková

Resumo: artikoleto temas pri gvidservo en ĈSR, nome kiel utiligi Esperanton por turismo kaj gvidservo kaj kie fari gvidekzamenojn.

el fervojistaj movado

ĈTĚTE ESPERANTSKÝ ŽELEZNIČÁŘSKÝ TISK

Každá železničářská sekce světové organizace IFEF vydává alespoň dvoulistový leták propagující činnost sekce. Ta naše využívá STARTO. Informace dodává převážně výbor sekce, od členů by však neškodilo pár řádků přinášejících různé zajímavosti týkající se železnic a života na ní.

Internacia fervojoisto piŝe nejen o esperantu, ale i o různých světových zajímavostech a lze jej objednat prostřednictvím ĈES i na Slovensku. Máme také možnost získat jiné časopisy, jako např. Bulgara fervojoisto, Hungara fervojoisto mondo a Fervojoistaj novaĵoj z NDR. Tyto časopisy dostáváme výměnou. Žádáme zájemce, aby nám napsali, který z časopisů si chtějí objednat.

Resumo: pri esperantaj fervojistaj periodaĵoj kaj pri ebleco aboni ilin pere de fervojoista sekcio de ĈEA.

KDO POJEDE NA KONGRES DO BELGIE?

V posledních číslech STARTA jsme Vás informovali o tom, že z valutových důvodů neuskutečníme hromadný zájezd na kongres do Belgie. Protože tento článek budete číst v době, kdy už každý ví zda valutový příděl dostal, prosíme ty kteří pojedou, aby nám napsali o přihlášku na kongres. Můžeme Vám pomoci při zprostředkování vizových formalit.

Těm, kteří do Oostende pojedou, přejeme šťastnou cestu a příjemný pobyt.

Resumo: pri privata partoprenado al Fervojoista Kongreso en Oostende, Belgio.

TRILANDA FERVOJISTA RENKONTIĜO EN PRAHA

Fervojoista sekcio de ĈEA arangis en la tagoj 21.-23.1. 1983 en Prago renkontigon de siaj membroj. Partoprenis ankaŭ niaj gekolegoj el Hungario kaj GDR. Konferenco okazis en kunsido de TJ Praga.

El interesa programo meritas mencion:

Hungara kolego Janos Patay helpe de koloraj diapozitivaj prok-

simigis al ĉiuj partoprenantoj denove la atmosferon de la lasta 34-a IFEF-Kongreso en Balatonfüred. Poste li transdonis donacon de hungaraj fervojistoj al FS de ĈEA. Nome de FS akceptis la donacon kaj dankis prezidanto de nia FS s-ano Jaroslav KAŠPAREC.

Kolego Achim Meinel el GDR salutis la renkontigon nome de orientgermanaj fervojistaj esperantistoj. Poste li per diapozitivaj vortoj montris al ni iamajn etspurajn fervojliniojn en GDR, precipe en Saksujo.

Hungara kolego d-ro Ferenc Phersy raportis poste pri la hungaraj etspuraj fervojoj kun spurlargeco 760 mm. Poste lia hungara kolego Sulcz /Šulc/ tre bone deklamis poemon FERVOJO de Petöfi.

Germana kolego Horst Theurich gvidis nin ne nur per bildoj, sed ankaŭ per vortoj al Bulgario por interkonatigi kun etspura fervojo Septemvri - Dominište /largeco 760 mm, 122 km longa/, kiu helpe de 32 tuneloj kaj multaj pontoj trairas la tutan Rodopi montaron kaj kie troviĝas ankaŭ la plej alte situanta fervojstacio sur Balkana duoninsulo - Avramori Kolibi en alteco 1267 metrojn.

Antaŭ fino de posttagmeza programo oni unuanime akceptis ALVOKON POR PACO, protestanta kontraŭ la sensenca vetarmado kaj produktado de la teruraj neutronaj kaj aliaj amasmortigaj armiloj. La programon finis kolego Sulcz el Hungario per emocia deklamado de la poemo NE PLU MILITON de Julio Baghy.

Programon de la arango kompletigis dimanche vizito de riĉaj kolektoj de Nacia Teknika Muzeo en Prago.

J. Tomíšek

U NÁS BUDEME NEČINNÍ ?

Pročitám-li zahraniční esperantské železniční časopisy, převzpuje mne, jak aktivní jsou členové těchto sekcí. Ve Fervojistaj novaĵoj z NDR vychází nejen železniční esperantsko-německý slovník, ale přečtete si i zajímavosti železniční techniky. Vždy jsou velmi zajímavé články od Heinze Hoffmanna, ten poslední se týkal úprav jízdních řádů. Také v Hungara fervojista mondo vychází několik skutečně technicky zaměřených článků. Byli bychom rádi, kdyby se i na stránkách STARTA objevily čas od času podobné články, nebo alespoň vlastní názory čtenářů na články ze zahraničí. Je možné, že ten který si něco přečte, napíše autorovi svůj názor a je lepší, když se taková diskuse vede otevřeně a když se každý k ní může vyjádřit.

Nabízí se také možnost spolupráce s vědecko-technickou sekcí ČES, která má v této oblasti hodně zkušeností. Vždyť železnice není jen doprava, s ní souvisí další obory.

Najde se také v naší sekci někdo, kdo se pokusí uplatnit esperanto také jinak, než při setkáních a čtení časopisů? Sekce železničářů čeká na Vaše odpovědi a návrhy!

Resumo: prezidanto de Fervojista sekcio de ĈEA atentigas pri aktiveco de esperantistoj-fervojistoj en eksterlando kaj instigas membrojn de nia fervojista sekcio al simila agado.

17-a KONFERENCO DE FERVOJISTA SEKCIO DE ĈEA EN CHOŤEBŮŘ

Fervojista sekcio kaj loka grupo de ĈEA en urbo Havlíčkův

Brod aranĝos dum la 15. - 17.9.1983 konferencon dediĉitan al 100jara datreveno de naskigo de Jaroslav HAŠEK.

Aligilojn kaj pliprecizajn informojn petu ĉe s-ino Jitka SKALICKÁ, Koněvova 227, 130 00 Praha 3, ĈSSR.

Scienc-teĥnika sekcio de ĈEA

Scienc-teĥnika sekcio de ĈEA informas:

- a/ estis finpretigita LISTO DE FAKAJ PUBLIKAĴOJ trovigantaj en la sekcia biblioteko kaj prunteblaj al la interesatoj. La liston bv. peti aldonante postmarkon ĉe la sekretario: J. LAUBE, Alej Rudé armády 811, 413 01 ROUDNICE, ĈSSR;
- b/ SAEST '84 kun la ĉeftemo PERSPEKTIVOJ DE LA MONDA NUTRAĴ-PRODUKTADO okazos en Brno ekde la 31-a de aŭgusto ĝis la 2-a de septembro 1984. Planu vian aktivan partoprenon en tiu ĉi internacia seminario de STS-ĈEA. Pro kelkaj malfacilaĵoj ni ne povas disponigi en tiu ĉi numero definitivajn informojn. Sekvu venontan numeron de STARTO /3/83/ kaj de Budapeŝta Informilo;
- c/ ĉu vi jam resendis vian novan aligilon al la sekcio, kiun vi ricevis komence de marto? Bv. ne prokrasti la forsendon!

I F E R ' 8 3

En kadro de Internacia Foira Esperantista Renkontigo - 1983 en Lejpoig, GDR, prezentis prelegon pri apliko de Esperanto en scienco kaj teĥniko doc.d-ro V. Novobilský, CSc. En la prelego li traktis problemojn de la multlingveco en la kondiĉoj de la scienc-teĥnika revolucio, historiajn aspektojn de la faka uzo de Esperanto, modernajn fakajn aplikojn kaj pluajn perspektivojn sur tiu ĉi tereno. El la aliaj fakaj programeroj de IFER 1983 ni menciuj fakajn kunvenojn de medicinistoj, komputistoj, fervojistoj kaj pedagogoj. Pli detalan raporton pri IFER '83 vidu aliloke en tiu ĉi numero.

HĤMIJA I JIZNJ

La popularsciencia revuo eldonata en Moskvo en eldonkvanto de 360 000 ekzempleroj aperigadis pasintjare E-kurson por Ĥemiistoj. Laŭ informo de la aŭtoro B. KOLKER, venis al la redakcio 400 ekzamenaj laboroj de la legantoj. - CHEMIE A LIDE / Ĥemio kaj homoj/, aldono de la faka gazeto Chemický průmysl / Ĥemia industrio/, ĈSSR, aperigis sufiĉe ampleksan informan artikolon HĤMIJA I JIZNJ PROPAGUJE ESPERANTO /1/1983, pg. 7 - 8/.

GEOLOGIO INTERNACIA 1984 /Vol. 5/

Por la nova volumo de GI sendu viajn kontribuajojn koncerantajn geologion en amplekso de maksimume 15 paĝoj ĝis la 31-a

de aŭgusto 1983 al la ĉefredaktoro de GI: RNDr. Josef KAVKA,
CSc., Lužná 7, 160 00 PRAHA 6 - Vokovice, ĈSSR.

SCIENCAJ KOMUNIKAĴOJ '83

Sub redakto de prof. d-ro O. HASZPRA, DrSc., aperis en Sciencia Eldoncentro de UEA en Budapeŝto /66 paĝoj de faka teksto, ricevebla kaj mendebla ĉe la Libroservo de HEA por 40 Ft./.

► KION CELAS AGROKULTURA FAKA GRUPO ? ◀

Same kiel sur terenoj de aliaj sciencaj kaj teknikaj branĉoj ankaŭ en agrokulturo la komuna lingvo, praktikata de diverslingvaj agrokulturistoj, signifus gravan faktoron por internacia kunlaboro kaj intensigo de la produktado. Tiu ĉi fakto estis impulso por fonda de agrokultura faka grupo de scienco-teĥnika sekcio de ĈEA. Ĝi volas kunigi ĉiujn esperantistojn, kiuj interesigas pri agrokultura produktado, kiuj laboras aŭ laboris en la agrokultura primara produktado, en distriktaĵ komunaj agrokulturaj entreprenoj, en serv-stacioj por agrokulturo, ktp. Plue ni volas kunlaborigi ĝardenistojn, abelistojn, bredistojn de dombestoj, veterinarojn kaj ĉiujn ceterajn interesatojn pri agrokulturo. Membreco en AFG estas libervola kaj senpaga. La kondiĉo estas nur valida membreco en Ĉeĥa Esperanto-Asocio kaj almenaŭ la fundamenta scio de Esperanto.

Tasko de ĉiu membro de AFG estas aktiva laboro en grupo, kiu celas subteni niajn agrokulturistojn en ilia klopodo por akiro de aŭtarco en nutraĵ-produktado en nia lando. Al tiu ĉi aktiveco kontribuas ankaŭ eluzado de eksterlandaj spertoj, kiujn la membroj de AFG gajnos pere de legado de eksterlandaj Esperanto-gazetoj kaj almanakoj kun agrokultura temaro. Inverse niaj membroj povos publikigi siajn spertojn en eksterlandaj fakaj gazetoj aŭ sendepende aŭ per helpo de AFG.

Granda okazo kontakti eksterlandajn esperantistojn-agrokulturistojn estos dum SEMINARIO PRI APLIKO DE ESPERANTO EN SCIENCO KAJ TEĤNIKO SAEST '84, kies ĉefa temo estos: PERSPEKTIVOJ DE LA MONDA NUTRAĴ-PRODUKTADO. Ĝin organizos STS de ĈEA en Brno en la jaro 1984. La detalaj informoj estos publikigitaj pli poste. Ni esperas, ke kaj la membroj de AFG kaj la interesatoj pri AFG eluzos tiun ĉi unikan internacian okazaĵon en nia ŝtato por prezento de siaj agrokulturaj spertoj ligitaj al la ĵemo. Tiamaniere ili povos dokumenti la altan nivelon de la Ĉeĥoslovaka agrokulturo sur internacia forumo. La prelegoj krome aperos en speciala almanako de la seminario. Ne preterlasu okazon ligi internaciajn kontaktojn kaj gajni valorajn fakajn spertojn.

Pri pli detalaj informoj turniĝu al: Jan HOLEC, sekretario de AFG, Třebešice 81, CS - 286 01 ČÁSLAV.

J. Holec

K I O E S T A S I L A S E ? ◀

En STARTO n-ro 1/83 vi legis pri nova faka laborgrupo de agrikulturistoj. En mondo ekzistas ankaŭ Internacia Ligo de Agrikulturaj Specialistoj Esperantistoj /ILASE/.

Sian sidejon ILASE havas en Bulgario kaj jam 20 jarojn eldonas organon INTERNACIA AGRIKULTURA BULTENO, kiu estas unika internacia revuo pri agrikulturo en Esperanto. Estos eble pere de ĈEA gin aboni por Kôs 30,--.

Iuj membroj de AFG oponas, ke en ILASE estas nur specialistoj. Sed ĉu ne estas hodiaŭ ĉiu agrikulturisto siamaniere specialisto?

Detalajn informojn petu ĉe Jan HOLEC, Třebešice 81, 286 01 ČÁSLAV.

ni recenzas

BAZA LITERATURA KRESTOMATIO. Redaktis Vilmos Benczik. Eldonis Hungara Esperanto-Asocio, Budapeŝto 1982, dua eldono, paĝoj 282, formato 17,5 x 12,5 cm, kartonita, prezo Kôs 39,--.

Jen valora helpilo kaj gvidlibro por superaj ekzamenoj. Ĝi donas montrojn kaj fragmentojn el verkaro de gravaj Esperantaj literaturistoj kun koncizaj biografioj. La antaŭvidita amplekso de la verko kondiĉis verŝajne limigon de la listo de menciataj aŭtoroj tiel, ke pluraj tre gravaj el vidpunkto de verkriĉo, artisma valoro, de kvanto kaj kvalito sur kampoj poezia kaj proza, originala kaj traduka, superantaj kelkajn el la prezentataj, ne enestas. Mankas ekz. Waringhien, Lapenna, Sekelj, Neergaard, Ĝivoje, Drezen, Knoedt, Kamaryt, Lukáš, Hromada, Kořínek, Vondroušek, Rotkvič, k.a. Tial la ekzameno devos kompletigi siajn sciojn ankaŭ el aliaj fontoj. Ĉar serĉi en longe disvenditaj libroj aŭ en jarkolektoj de gravaj Esp.gazetoj kiel Esperanto, Literatura Mondo, Nica Literatura Revuo, Norda Prismo, La Suda Stelo, Esperantisto, Heroldo, Fonto kaj aliaj apenau eblos. Malgraŭ tiu ĉi nekompleteco la verko estas valora kompendio pri la Esperanta literaturo, kies havindon ne reduktas nemultaj preseraroj. Stranga estas, ke sur paĝoj 248-50 mankas supersignoj sur ĉiuj majuskloj /?/. Ĝena estas disfalemo de unuopaj folioj, kiu vokas pri bindigo de la libro antaŭ disperdigo de la partoj. La libro atestas pri la aprezinda eldona agado de HEA.

J. Kořínek

APOSTOLO DE LIBERECO. De Mercia MacDermott. Portreto de Vasil Levski sur la fono de Bulgario de la deknaua jarcento. Tradukis Nikola Aleksiev, redaktis prof. d-ro Stojan Gagev. Eldonis Sofia Pres 1980. 360 pĝ. formato 14 x 21 cm, tolbindita, prezo Kôs 49,50. Eblas mendi ĉe ĈEA.

En impona libro riveligas antaŭ ni streĝa rakontado pri la vivo de la bulgara nacia heroo Vasil Levski, kiu konsekris sian tutan vivon al la malfacila batalo por liberigo el la 500-jara turka jugo. Sentime kaj vivoriske li dediĉis sian junan vivon al la sola celo: Libera Bulgario, plene abstinante de ĉiuj plezuroj kaj korpaj pasioj, kiel alkoholo, fumado, amindumoj. Senlaca organizanto de ribelulaj komitatoj tra la tuta lando li multfoje eskapis elsub la mano de la turka polico.

ZK OSTROJ - ESPERANTO-RONDETO

Na rybníčku 43

O P A V A .

7 4 6 2 1

MUDr. Vladimír ŠKODA

Sovětská 919

B U Č O V I C E

6 8 8 8 1

A L I Ĝ I L O

al 5-a Esperantista Kultura Festivalo
la 16. - 18. 9. 1983 en O P A V A .

Antaŭnomo: ..... Familia nomo: .....

Naskiĝjaro: ..... Plena adreso: .....

Mi mendas tranokton /substreku la taŭgan/ en la tagoj: 16.9.,

17.9., 18.9. en ..... lita ĉambro. Subskribo: .....

La aliĝilo estos konsiderata nur post pago de la partoprenkoti-
tizo pere de poŝtpagilo, kiun ni sendos poŝtrevene post la ali-
go. La detala programo kaj pluj informoj sendotaj. La l i m d a t o
p o r aliĝo: la 10.9.1983. La aliĝon bonvolu sendi al:

ZK OSTROJ - ESPERANTO-RONDETO
Na rybníčku 43
746 21 O P A V A .

A L I Ĝ I L O

AL TURISMA RENKONTIĜO DE JUNULARO '83 LA
7. - 9. 10. 1983 EN HOTELO TÁLSKÝ MLÝN
EN URBO Ž Ď Á R NAD SÁZAVOU, ĈSSR.

Familia nomo: ..... Antaŭnomo: .....

Plena adreso: .....

Naskiĝjaro: ..... Sekso: .....

Membro de landa Esperanto-Asocio: .....

Mi aliĝas /forstreku ne taŭgan/ al la 15 km, al la 35 km marŝo.

La aliĝilo estos konsiderata nur post pago de la partoprenkoti-
tizo pere de poŝtpagilo, kiun ni sendos poŝtrevene post la ali-
go. Plujaj detalaj informoj sendotaj. La l i m d a t o p o r
aliĝo: la 31-an de aŭgusto 1983. La aliĝon bv. sendi al:
MUDr. Vladimír Š K O D A, Sovětská 919, 685 01 BUČOVICE, ĈSSR.

Dato: ..... Subskribo: .....

ZVÄZ ESPERANTISTOV SSR

Sobotské nám. 6

P O P R A D

0 5 8 0 1

ČESKÝ

ESPERANTSKÝ SVAZ

JILSKÁ 10

PRAHA 1

1 1 0 0 0

A L I Ĝ I L O

AL JUNULARA ESPERANTO-LERNEJO /JEL '83/
LA 7. - 20. 8. 1983 EN K O Ŝ I G E .

Familia nomo: ..... Antaŭnomo: .....
Plena adreso: .....
Naskiĝjaro: ..... Sekso: .....
Membro de landa E-Asocio: ..... Membro de SZM: .....
/por enlandanoj/
Mi aliĝas /forstreku ne taŭgan/ en kurson: A, B, C
Mi pagas partoprenkotizon ..... al .....
Deziroj aŭ proponoj: .....
Dato: ..... Subskribo: .....

M E N D I L O
/ Objednávka /

Mi mendas ĉe vi jenajn titolojn kaj varon :	sume
1 ekz.de KOLORA KATALOGO DE VARO	15,--Kĉs
10 ekz.de BK :BANEJOJ ĈEĤOSLOVAKAJ	16,--Kĉs
10 ekz.de BK :SALUTON EL ĈSSR/ESPERANTAJ LOKOJ/	16,--Kĉs
1 ekz.de PEXESO	6,5 Kĉs
1 ekz.de ANEKDOTOJ PRI GABROVANOJ	6,--Kĉs
1 ekz. JANUSZ KORCZAK/bindita libro pri eminenta homo- esperantisto, kiu pereis dum la dua mondmilito/..	47,--Kĉs
1 ekz.de AVINJO RAKONTAS	6,--Kĉs

-----
s u m e 112,50 "

Se vi mendas komplete, vi ricevos 10% rabaton kaj ni NE FAKTUROS sendokostojn, do vi profitos 23,25 Kĉs ! Validas nur por tiuci nia somera oferto !!

.....
via plena adreso kun poŝta kodo
.....

Dato : 1983

.....
subskribo

KOVOVÉ METALAJ REMIZOJ GARÁŽE

el ŝtala lado - fundamenta farbot-
avolo - duparta pordego - deklina
tegmento - sen planko - facila mu-
ntado au sur submuro au sur ebe-
na tereno

Longo 4400 mm - prezo 4840,-Kčs
Longo 5300 mm - prezo 5350,-Kčs
Longo 6200 mm - prezo 5830,-Kčs
Largo 3030 mm alto 2450 mm estas
egalaj ĉe ĉiuj tri tipoj.

Je mendo fabrikas kaj dum malon-
ga tempo 1-2 semajnoj liveras

INKLEMO

INKLEMO (koooperativo)
Skrubajn mendojn sendu al la adre-
so de komerca fako: INKLEMO PRA-
HA, maloobchodní úsek, 190 00 PRAHA
9, Spojovací 11, a telefonu al n-ro 83 09 49.
Persone mendeblaj en Pragaj vendejoj de la
koooperativo. Transporton ni povas certigi. Re-
mizojn ni liveras nur al privatuloj.

**ESA
M 80**

ESTAS PRAKTIKA HELPANTO POR HEJMO.ĜI
OFERTAS VICON DA AVANTAĜOJ

- SIMPLAN PRISERVON
- MAPRIGRANDAN MANIPULADON
- MAL LONGAN TEMPON POR GLADI
- MALALTAN KONSUMON DE ELEKTROENERGIO
- ESTETIKAN FORMON KAJ ALIAJN

TEKNIKAJN DATOJN:

ELEKTROKURENTO

220 V/50 HZ

BEZONO DE ENERGIO

2050 W

2 TERMOSTATOJ

20-250° C

LONGECO

960 mm

LARĜECO

290 mm

ALTECO

350 mm

PEZECO

28 kg

PREZO

4.340 Kčs.

PRODUKTAS

Elektrodružstvo

PRAHA 8, KUNDRATKA 17

POR VIA KOMFORTO UTILIGU
ALSENDAN SERVONI

Dom

DOM MÓDY-BRATISLAVA

Antaŭ ni disvolviĝas la malfacila konspira laboro luktanta kun daŭra manko de monrimedoj, kiu eĉ devigis la komitatojn per teroro kontraŭ la riĉajn bulgarajn turkhelpantojn havigi monon por la armiloj. Tia dangerega laboro kun siaj brilaj agoj de sinofero kaj heroeco havis ankaŭ siajn ombrajn flankojn, erarojn en la konspira agado kun ies malfidebligoj kaj perfidoj, kiuj fine venigis la revoluciulon Levski la 6-an de februaro 1873, do apenau 5 jarojn antaŭ liberigo de Bulgario, sub la turkan pendumilon. Nur la historio plene aprezis la bravulon. La instrua kaj interesa libro meritas tralegon. Ĝia lingva kvalito estas bona. Almetita estas listo de korektoj. Pri plujaj nelistitaj korektindaĵoj mi informas la tradukinton.

J. Kořínek

MARGÈNE DE LA LERNOLIBRO. De Bernard Golden. Eldonis Hungara Esperanto-Asocio, Budapeŝto, 1982. Kajero 60-paĝa, formato 14 x 20 cm, prezo 30 Ft.

Al la aprezinda vico da publikaĵoj far HEA en la lasta tempo jen aldoniĝas plua salutinda verketo de fama esperantologo B. Golden. La kajero prezentas kolekton de diversgazete aperintaj prilingvaj studoj de akrevida lingva spertulo. Li montiras ne nur erarojn faratajn de hungaroj, sed ankaŭ de alilingvanoj pro influo de etnaj lingvoj aŭ pro nesufiĉa lingvoscio. Tiaj aperas kelkfoje eĉ de konataj aŭtoroj, kiel li indikas. Kun simpatio mi legas lian rekomendon de pli kurtaj formoj kiel ordi, loki ks, kiuj laŭ la reguloj de vortfarado kiel radiokoj substantivaj plene taugas. La sufikso -ig necesas nur por esprimo de koncerna ago: ordigo, lokigo, nomigo, finiĝo ks. Same plurajn formojn kun -acio, -acii, -ioii eblas taŭge kurtigi: aboli /aboliicii/, diskrimini /diskriminacii/; escepte se la pli vasta formo havas specialan signifon semantikan: okupi /larga senco/, okupacii /militiste okupi/, ks. Pri skribo de propraj nomoj mi plene konsentas kun la aŭtoro, nome laŭeble konservi la etnan ortografion kaj enkrampe doni la proksimuman Esp. prononcon: Beaumarchais /Bomarŝe/, Bystřice /Bistrjice /. Legante tekstojn de "Rikardo Sulco", mi ĉiam rememoras pri unu eksklubano en Brno, kiu siatempe skribis "Teodoro Ĉejko en Bystřico sub Hostýno", sed li estis iom mensfebla. Por nomoj el landoj neuzantaj Latinan alfabeton estus plej bone lasi fonetikan transkribon: Ĉajkovskij, Voronej, Joŝito, Koogeeu Niŝimura ks. Kial skribi Yoshito, Nishimura?

La sagacajn studojn kaj observojn de Golden legos ĉiu kun vera intereso kaj ĉerpos el ili utilajn instruojn. Lingve estas la verko altnivela kaj sen preseraroj.

J. Kořínek

DOLĈA GUSTO DE L' PACO. Kolekto Hibisko. Fremdlingva Eldonejo, Hanojo 1982. Kajero 50-paĝa, formato 12 x 16 cm. Eblas mendii ĉe ĈEA. Prezo Kcs 4,---.

En traduko de Nguyen Minh Kinh kaj Dang Dinh Dam prezentiĝas al ni du rakontoj kaj unu fabelo el Vjetnamio. En la unua rakonto de Ngo Thi Kim Cuc el 1979 gvidas nin la aŭtoro en la postmilitan Sajgonon, nun Ho Ĉi Minh-urbon, el kiu en tiu malfacilega kaj abnegaciiga tempo fugadas okcidenten homoj malpa-

cienciaj, bonfartemaj, karieravidaĵaj. Sed ni renkontas inter multaj firmkarakteraj du virojn kaj unu virinon, kiuj rezistas al tentoĵ kaj logoĵ de elmigrintoĵ kaj en la peza tempo ne forlasis sian liberigintan patrimon kaj pretas helpi honeste ĉe la rekonstruo de la suferinta hejmlando.

En la dua rakonto Anh Duc konigas al ni sorton de almozulo el jaro 1976, kiu blindigis kiel soldato de la Sajgona pupregima armeo. La venkinta popolregimo ĉiujn ĉi eksajn kontraŭulojn, vunditojn kaj kriplulojn grandanime indulgas kaj reeduke ebligas al ili homindan vivon.

La tria estas vjetnama fabelo. La tuto estas prezentita en tre bona lingvaĵo, sen preseraroĵ. Mi trovis nur tri korektindaĵojn: Sur pagoĵ 39 kaj 43 mi rekomendas anstataŭ "...venu ĉe ni" ... venu al ni, au venu ĉe nin, au alvenu ĉe ni; ĉar veni signifas movigi ien, au de ie. Sur p.46 "Post kelkan tempo.." tekstu Post kelka tempo. La libreton mi rekomendas kiel taŭgan informilon pri la cirkonstancoĵ en la postmilita Vjetnamio, kiu metas spegulon al kelkiu el ni.

J. Kořinek

LA ROZO DE L' SULTANO. De Gyula Krúdy. Tradukis d-ro István Nagy, ilustris László Kertész. Eldonis HEA, Budapeŝto 1982. 54 pagoĵ, formato 12 x 18,5, kartonita.

Fabelo pri malgranda hungarino Elinĵo, kies fratono forkondukis turkoĵ en Istanbulon, por ke li fariĝu soldato. Al Elinĵo proponas sian helpon fileto de najbaro, la turko Ahmed, kaj ili ambau forlasis Budaburgon /jes, tiel/ kaj piede iras en Istanbulon, por liberigi la knabon. Kaj ili travivas fabelajn aventurojn kaj danĝerojn kaj bonaj homoj helpas al ili, do la afero plene sukcesas.

La historieto okazas en la 16-a aŭ 17-a jarcento, kiam Hungarlando estis sub la turka regado dum unu kaj duonjarcento. La nomoj estas transskribitaj Esperante, kun escepto de Gül-Baba, rozkulturisto kaj rozoleoprodukisto en Buda, kiu lau la postvortoj estis historia figuro. Sed oni ne klarigas, kiel legi Gül. La lingvaĵo estas bona, desegnoĵ sur ĉiu pago, multfoje pro desegno ne restis loko por teksto sur la pago. Tre konvena legaĵo por infanoĵ bone sciantaj Esperanton.

A. Stanura

LA FERMITA URBO. De István Nemere. Eldonis HEA, Budapeŝto 1982. Respondeca redaktoro Vilmos Benczik. 128 pagoĵ, formato 14 x 20,5 cm, kartonita, prezo Kĉs 26,--. Eblas mendi ĉe ĈEA.

Ĉi tiu originala Esperanta sciencfikcia romano atingas nivelon de similaj verkoĵ en la naciaj lingvoj. Inter tiaĵ oni povas distingi du specojn. Tiujn, kiuj bazigas kaj eliras el sciencaj malkovroj kaj inventoj de la lastaj jardekoĵ sur kampoj de fiziko, ĥemio, biologio, genetiko, astronomio, kosmonautiko /ekz. laseroĵ, mikroprocesoroĵ ks/ kaj kiuj supozigas pluaĵn eblojn en la estonteco de l' homaro. Kaj la duaĵ lagas senbride flugi la fantazion ĝis absurdaĵoj. Tie rolas kosmosi-
poj veturantaĵ al aliaĵ galaksioĵ, homoj senmortaĵ, homkoloni-
oj eklogintaĵ sur Marso, Venuso kaj aliaĵ planedoj, do eĉ sur
tiaĵ, kie la pleĵ novaĵ esploroĵ konstatis egajn temperatu -

rojn, atmosferon de sulfacidaj gasoj ks. Se najbaraj galaksioj distancas de ni ekz. 2 - 3 miliardojn da lumjaroj kaj la lumo havas la maksimuman rapidecon atingeblan en la naturo, t.e. ĉ. 300 000 km sekunde, ni imagu kiom da trilionoj da jaroj bezonus eĉ plej rapida kosmoŝipo de homo por tia vojaĝo. Do tiaj fantaziaĵoj pli trafe nomigus sciencfabeloj.

En la romano de Nemere, kiu situas ie mezvoje inter ĉi du ekstremoj, ni trovas misteran urban artefaritan en ega ŝtonrompeja groto centojn da metroj sub la tersurfaco, kun artefarita fajrogloba suno elektre nutrata desur la tero. Estas 26-a jarcento. Psikosociologa instituto de la Mondregistaro ekzilas tien dum 170 jaroj patologie krimemajn individuojn desur la Tero. Ili estas antaŭe senigitaĵ je memoro pri sia antaŭa vivo kaj tie sube ili vivas en kondiĉoj de mezepoka homa scio. Tri malpacemaj agresemaj sciscenculoj sukcesas plenumemore penetri tien kaj uzurpi la potencon, tirani la pacemajn kamparanojn, por fine ekbatali inter si. Kun juna sciencisto-psikosociologo Mark ni travivas aventurajn kaj nervostreĉajn okazintaĵojn. La aŭtoro enplektas amepizodeton kaj filozofie-etikajn ideojn kaj konsiderojn. La solvon de la "sciencfantastika" verkaĵo trovi la legonto mem. Lingve havas la verko tre bonan nivelon.

Korektindaĵ estas nur kelkaj malgustajoj. Krom kelkpage iom "anemia" preso kun perdigantaĵ supraj literpartoj kaj supersignoj, ie eĉ tutaj vortoj /p. 45/ oni ne povas ion riproĉi al ĉi pliriĉigo de nia literaturo kaj mi povas ĝin rekomendi kiel bonan distran legaĵon.

J. Kořínek

JAN AMOS KOMENSKÝ A INTERLINGVISTIKA. Ĉeflingva eseo de doc. RNDr Vlastimil Novobilský, CSc, en "Sborník z konference 25. 3. 1982 při příležitosti 390. výročí narození Jana Amose Komenského", p. 20 - 34. Eldonis Katedro de pedagogiko kaj psihologio de la Pedagogia Fakultato en Ústí nad Labem, junio 1982.

Komence la konstato, kio estas interlingvistiko - eĉ modernaj enciklopedioj de nia "Academia" ne konas la terminon. Post la formorto de la latino kiel internacia lingvo aperis tendenco enkonduki novan internacian lingvon. Komenský laŭ logika maniero atingis la postulon pri universala lingvo, kiu estas unu el la kondiĉoj por krei kompaktan kaj harmonian sistemon de sciencoj - la pansofion. La ceteraj kondiĉoj por tiu grava kaj noblacela tasko estas komuna celado de universala sciencista kolektivo, universalaj lernejoj kaj universalaj lernolibroj. La universalan lingvon Komenský pritraktas speciale en sia "Panglotio" kaj aparte en ĝia /latina/ aldono "Unua provo pri nova harmonia lingvo". Malbonsance, la manuskriptoj estis perditaj dum tri jarcentoj kaj retrovitaĵ, en GDR, nur en la jaro 1935. Jen la kaŭzo, kial Komenský ĝis nun ne okupas en la interlingvistiko tian elstaran lokon, kiu al li plenumite apartenas. La scienca mondo ne sciis pri la ekzisto de tiuj traktatoj.

Komenský difinas la principojn, laŭ kiuj la internacia lingvo estu konstruita. Li mem ne celis krei kompaktan sistemon de nova lingvo - tiu tasko mem aperos nur post la fidinda el-

laboro de la supre menciita "Ĉioscienco" /Pansofio/. La instruisto de nacioj tamen montris per kelkaj montraĵoj sian imagon pri la konstruo de tia lingvo, ekz. per konjugacio de la proponita vorto "es" /esti/ - aposteriora, kaj "ban" -apriora. La prezenco de "es" aspektas en singularo: eges, tues, illes; pluralo: noses, voses, illies. Ĉe "ban" : bana, bane, bani; bana, bané, bani. En la pasinta tempo "es" antaŭmetas "ant" kaj en futuro "post", "ban" respektive "pa" kaj "fa". Ekz. la 1-a persono: anteges, posteges; pabana, fabana.

Komenský en la lingva sfero anticipis la postulon de Lenin: "Absolote neniu privilegion al iu ajn nacio, al iu ajn lingvo!"

J. Mařík

SCIENCAJ KOMUNIKAĴOJ 1982. Eldonaĵo de la Scienca Eldoncetro de UEA, Budapeŝto. 68 paĝoj 24,5 x 16,5 cm.

Unua kajero eldonita fare de la nove fondita instanco. Ĝi enhavas multe da sciencaj artikoloj el diversaj fakoj, ekz. entomologio, botaniko, arkeologio, medicino /inter aŭtoroj d-roj Josef Hradil kaj Vladimír Harna, ĈSSR/, ekonomiko, ktp. La enhavo estas do bunta kaj kompletigas ĝin pluraj redakciaj informoj, inter kiuj gravas tiu pri formo kaj nivelo de artikoloj por kunlaborantoj.

Koncerne la lingvan nivelon oni povas nenion riproĉi, tamen enestas du interesaĵoj. Inter la aŭtoroj estas pluraj doktorinoj, kaj por tiu ĉi titolo oni trovas mallongigojn Dr. /-ino/, kvankam ankaŭ la ĝusta d-rino kelkfoje aperas. Kaj la redakcio notas ĉe unu artikolo pri infanoj, kie la aŭtorino uzas la pronomon LI, ke anstataŭ LI /t.e. la infano/ estas pli bone uzi ĜI, LIŜI aŭ SILLI.

Estas dezirinde, ke esperantistoj-sciencistoj abunde legu kaj kontribuu al la sciencaj komunikaĵoj, ĉar la scienca kampo estas prestiĝa afero por nia movado.

La starto de la eldonaĵo - aperos unu kajero jare - estas sukcesa.

A. Staňura

---

el
leterkesto

Sinjoro
Javier Pérez de Cuellar,
Secretary General of United Nations,
NEW YORK, N.Y. - Usono.

Estimata sinjoro,

ni virinoj el la Esperantista Klubo en Prago, ĈSSR, okaze de nia virina tago, salutas Vin elkore kaj dankas por Via senlaca laboro, celanta al konservado de la mondopaco.

Ni petas Vin, en la nomo de niaj infanoj, ke Vi en Via penado daŭrigu ĝis al la ĝenerala senigo je ĉiuj militminacoj.

Prago, la 8-an de marto 1983.

Por Esperantista Klubo en Prago:
Helena ŠTRUNCOVÁ, p.m.,
estrino de EKP-virinoj.

Al ĈEA
Prago, ĈSSR.

E-klubo en Ho Ĉi Min-urbo organizis kunlabore kun VPEA kaj nia Kulturdomo printempan renkontiĝon por revigligi la E-agon. Oni ankaŭ parolis pri la 68-a UK en Budapeŝto.

Tiun tradician novjaran feston ĉestis ĝeveteranoj de VPEA, geklubanoj kaj kampuciaj E-ĝeamikoj. Kultura programo prezentis kantojn, poemojn kaj mallongajn teatraĵojn. Se eblas sendu por nia fondjubileo de E-klubo esperantaĵojn kaj gratulojn al adreso:

ČAU LAC BO QUOC Tê Ngu Esperanto
T.P HD CHI MINH - V N 6 Mac dinh Chi Q.I

Al la redakcio de STARTO,
P R A G O , ĈSSR.

De la 6-a ĝis la 8-a de marto 1983 Riga centra Esperanto-klubo kun la klubo RADIETO organizis tradician printempan renkontiĝon NEĜFLOKETO '83, kiun oni dedikas speciale por la Internacia Virina Tago. Ĝia slogano estis ESPERANTON POR TURISMO, TURISMON POR ESPERANTO. La renkontiĝo okazis en pitoreska kaj tre bela loko Sigulda. Partoprenis 133 ĝeamikoj el 24 Esp. kluboj de nia lando. La programo enhavis slojdomontradon pri turismaj temoj, prelegojn, amuzajn ludojn kaj maskobalon. Krom tio ankaŭ okazis piedmarŝo laŭ Siguldaĵa monto kaj trarigardo de kavernoj ĉe la rivero Gauja.

Multaj bonaj impresoj restis post elpaŝo de aktoroj de la Riga ŝtata pupteatro, kies aktoroj prezentis al ni kelkajn fabelojn de Krilov.

Ni ankaŭ gratulis al niaj virinoj kaj knabinoj okaze de la Internacia Virina Tago kaj donacis al ili bondezirojn kaj inviton al la Tutsovetia Esperantista Junulara Tendaro.

Akceptu multajn salutojn de ĉiuj partoprenintoj de la NEĜFLOKETO '83.

Al ĈEA,
PRAGO, ĈSSR.

Al la ĝesamideanoj en Ĉeĥoslovakio:

Mi sendas mian unuan leteron kaj mi emus amikece korespondi kun Vi.

Mi nomigas Marjo Ĥozefo Miranda, mi loĝas en Buenos Aires, Argentino. Mi agas 28 jarojn, fraŭlo, postisto, ĉarpentisto kaj mi studas muzikon per elektronika orgeno Yamaha.

Nun mi interesas multe pri Via lando, la loĝantaro, montoj, riveroj, klimatoj, ricasoj kaj ĉefurbo. Mi interesas ankaŭ iujn monumentojn, kiuj estas nenumereblaj en Prago.

Argentino havas 1 federalan distrikton, 22 provincojn kaj 1 nacian teritorion. Ĝi estas lando kun ĉiaj produktaĵoj kaj gravaj pejzaĝoj. Tie ĉi praktikadas ĉiajn sportojn kaj en la ĉefurbo estas nenumereblaj aĵoj por soikoni.

Kiujn ajn personojn interesataj pri Argentino aŭ pri mia amikeco mi sercas en Ĉeĥoslovakio kaj mi atendas Vian leteron.

Multan dankon - ne forgesu min.

En Buenos Aires, Argentino, la 8-an de marto 1983.

Mario José MIRANDA
CASILLA 51
1828 BANFIELD /B A/
ARGENTINIO

INFORMOJ EL SEKRETARIEJO

K O M U N I K O

De la 18a ĝis 20a de aprilo 1983 reprezentantoj de Esperanto organizitaĵoj el Bulgario, Ĉeĥoslovakio, GDR, Hungario, Pollando, Sovetunio okazis en Radziejowice ĉe Varsovio sian 16an Konsultigon. Ili priraktis demandojn pri la apliko de Esperanto en internacia aktiveco por paco kaj diversajn problemojn de la komuna laboro. La partoprenantoj aparte dankas al Pola Esperanto Asocio pro bonegajn laborkondiĉojn.

Radziejowice la 20a de aprilo 1983

PRINTEMPA KUNSIDO de CENTRA KOMITATO DE ĈEA

okazis 26an de marto en Praha. La komitatanoj trektis reporton pri la agado de estraro en 1982a jaro, finanĵan jaran buĝeton, trektis pri gravaj organizaj aferoj kaj akceptis signifajn decidojn. Pri detaloj vi povas turni sin al plejproksima nia loka grupo, kie estas informoj de la komitatanoj aŭ de la estroj de niaj regionaj komitatoj.

RESPONDO DE LA VIRINOJ EL GREENHAM COMMON

Esperantista Klubo en Praha ricevis je la Kristnaska bondeziro forsendita al la paĉatalantintoj en Anglio, Greenham Common, mane skribitan respondon, kies tradukon el la angla lingvo ni prezentas:

Kara Esperantista klubo,

dankon pro via letero, kiu subtenas nian agadon en Greenham Common. Ni ricevis multajn leterojn el Ĉeĥoslovakio kaj el la tuta mondo. Via letero apartenas al tiuj, kiujn mi scipovis legi /tio pravas la sukceson de Esperanto/, sed mi ne kapablas Esperante skribi.

Eble vi aŭdis, ke la 12.12.1982 estis por ni sukcesa tago, almenaŭ 30 000 virinoj ĉirkaŭis man' en mane la tutan bazon duoble /ĝi havas perimetron 9 mejloj/. Ni ankau estis en la ba-

zo kaj dancis kaj kantis. 36 el ni estas nun en malliberejo, unu deksepjaragulino kaj unu sepdekjaragulino. Ni unuiĝis kaj fortiĝis dank' al la subteno de la pacamaj homoj de ĉie, kiuj volas forigi nukleajn armilojn.

Martha STREET, p.m.,
por virinoj el pactendaro
en GREENHAM COMMON

EN SOVETUNIO

aperis entaŭ ne longe RAPORTO de Ju.V. Andropov en la komuna solena kunsido de Centra Komitato de KPSU, Supera Soveto de USSR kaj Supera Soveto de RSFSR, dediĉita al la 60-jarigo de la fondo de Unio de Sovetaj Socialismaj Respublikoj/okezis 2la de decembro 1982/ Sur la koverto estas kolora foto de Ju.V. Andropov. Eldonis APN en Moskvo en Esperanto. Kiu interesigas skribu rekte al Asocio de Sovetaj Esperantistoj, prosp. Kalinina 14, SSOD, SU- 103009 Moskva. La broŝuron redaktis kaj lingve preparis V. Samodaj. Ni gratules al tiu iniciato.

NI PARDONPETAS

ke okezis tiu ne agrabla ĥaoso en la lasta STARTO kun ŝanĝoj de la paĝoj. Ni tion rimarkis kiam ni ricevis la numerojn por ekspedo. Antaŭ ni staris demando - ĉu ne akcepti numeron kaj ankoraŭ denove atendi aŭ sendi ĝin al vi kun espero, ke vi komprenos nian situacion Okezis, ke venis al nia asocio nur du plendleteroj. Nu tio inter pli ol 4 000 da legantoj ne tro signifas. Aliaj, versajne, afable jam pardonis al ni kun kompreno. Dankon al ĉiuj. Tamen vi notu, ke paĝo 20 estas 13, paĝo 13 estas 20 kaj pliaj ŝanĝoj ne estas.

MULTAJ EL VI

mendas diversspecan esperantan varon. Okazas, ke vi ofte ne konas prezojn, stokon de nia varo, enhavon ktp. Por tiu celo servas nia kelkkolora KATALOGO. En ĝi vi trovos ĉion necesan. Ne forgesu ĝin mendi. La prezo estas 15,-Kĉs / aŭ 5,-gld/ krome de sendokostoj. Ni minimume du foje jare renovigos la enhavon kaj informos vin enkaŭ pri novaĵoj en Staro.

KIO NE ESTAS EN KATALOGO

sed en nia stoko jes. Krome jam menciita varo vi ne forgesu pri la PEXESO - ĝi estas valora didaktika ludilo kaj por viaj infanoj kaj por maturaj homoj. Multkolore ludilo helpas lerni novajn nekonatajn esprimojn. Ĉepre mendu ĝin ĉe nia asocio. Prezo nur Kĉs 6,50 aŭ 2 gld.

EKSKURSO EN HERO-URBON LIDICE

Asocio de virinoj, kunlabore kun Esperantista Klubo en Prago, loka grupo de ĈEA, aranĝos sabate la 18.6.1983 piediran 20 km longan ekskurson KLADNO - LIDICE - PRAGO. Renkontigo de partoprenantoj je la 7-a horo apud la kasoj de la fervoja stacidomo Praha-střed /Prago-centro/, Hybernská str., Prago 1.

ELTIRAĴO EL LETERO EL USSR

Ni /Esperanto-klubo en urbo Niĵnevartovsk/ kun granda ple-

zuro informas Vin, ke la 22.3.1983 laŭ la peto kaj propono de nia E-klubo en 8-a lernejo de nia urbo oni organizis kaj amase malkovris grandan salonon, kiel muzeo de amikeco inter USSR kaj Ĉeĥoslovakio. Nune pionira taĉmento de nia 8-a lernejo havas nomon de Jan Nálepka. Gelnantoj ĉi pionira taĉmento bone lernas, aktive laboras en ĉi-muzeo, interkorespondas kun gelnantoj el ĈSSR, propagandas historion kaj aliajn sciojn pri Ĉeĥoslovakio inter gelnantoj de nia urbo kaj distrikto. Vivu ĉiam Soveta-ĉeĥoslovaka amikeco.

Niaj gelnantoj deziras korespondi kun Viaj gelnantoj 10-14 jaraĝaj. Sendu adresojn:
USSR, Tjumenskaja oblast, 626440 u. Nižnevartovsk, Omskaja ulica 12-3, ESPERANTO-klubo.

LA 4-a PRINTEMPA SEMINARIO EN MNICHOVO HRADIŠTĚ

En urbo Mnichovo HradištĚ, ĈSSR, okazis la 13.-15.5.1983 la 4-a Printempa seminario, kiu havis riĉan kulturprogramon / Ota Dub: Lauro kaj rozo - lud s E-trio/, la loka E-klubo preparis valoran Esperantan kurson kaj autobusan ekskurson en Prachovské skály. Logado en modernaj tranoktejoj,

5-a ESPERANTISTA KULTURA FESTIVALO

okazonta enkadre de la kultura semajno "26-a OPAVA DE BEZRUČ" la 16.-18.9.1983 en OPAVA

PROGRAMO:

- 16.9.1983: 19,00 h. - Inaŭguro de ekspozicio de P.RAK
19,30 h. - Orgena koncerto
17.9.1983: 9,30 h. - Solena kunsido kaj seminario
14,30 h. - Teatra posttagmezo
19,00 h. - Arta vespero
21,00 h. - Amika interbabilado
18.9.1983: 9,30 h. - Kultura antaŭtagmezo
14,00 h. - Trarigardo de la urbo

La 5-an Esperantistan Kulturatan Festivalon organizas Esperanto-Rondeto de Uzina Klubo OSTROJ Opava sub auspicio de ĈEA memore al 25-a datreveno de morto de Petr Bezruč.

ĜENERALAJ INFORMOJ:

La partoprenkotizo: Kĉs 45,-- /studentoj Kĉs 30,--/.
La logado: en hotelo de kategorio B estas disponeblaj 1 - 411-taj ĉambroj kaj komuna tranoktejo. Prezoj por enlandanoj de Kĉs 20,-- ĝis Kĉs 35,-- por unu lito kaj nokto.

JUS APERIS NOVA KULTURA ALMANAKO

Penoramo. Vi povos legi fakte jam heredon, testamenton, de la mortinta konata verkisto kaj regisoro Valdemar Vinař. La Penoramo enheves lian nekonatan romanon el Egiptujo. Prezo estas 16,--Kĉs aŭ 5,--Gld.

JUNULARO GVIDAS

Unufoje en la historio de Esperantista Klubo Praha partoprenis esperantistoj unuamajan manifestacion 1983 kun flagoj ĉeĥoslovaka kaj esperantista kaj kun emblemo de la klubo. Ili portis devizon PER ESPERANTO AL PACO. Dum la viciĝo ili disdonadis propagandajn flugfoliojn kun teksto ESPERANTO NE-POCHYBNĚ / Esperanto sendube /. Tiuj folioj vekis intereson pri esperanta movado. Tiel junularo ĉefe sub la iniciatema gvido kaj organizo de Pavla J o d a s o v á digne reprezentis pacen kaj esperantistan movadon antaŭ nia registaro kaj prezidento G. Husák. Ĉu aliaj grupoj same agis en niaj urboj ? Ni volonte akceptos viajn informojn.

PARTOPRENU E - ARANĜOJN en P O L L A N D O pere de Ĉ E A
Kotizoj por internaciaj Esperanto - aranĝoj en la 1983-a jaro - en ĉeĥoslovakaj kronoj:

57-ESP	jul.01-jul.15	Somera Esperanto-Lernejo		
		en ŚWINOUJŚCIE	.....	2 500 Kčs
58-ESP	jul.16-jul.30	"	"	2 500 "
59-ESP	aug.01-aug.15	"	"	2 500 "
60-ESP	aug.16-aug.30	"	"	2 500 "
61-EPP	jul.03-jul.10	Kajak-Ralio laŭ la rivero		
		G w d a	.....	1 500 "
62-EPB	jul.01-jul.15	Somera kurso por instruantoj		
		de Esperanto en BYDGOSZCZ		1 500 "
63-EPB	jul.15-jul.29	Internacia Infana Esperanto-		
		Vilago en BYDGOSZCZ	.....	1 500 "
168-EPB	jul.19-jul.22	Konferenco de Pola Esperan-		
		to-Junularo en BYDGOSZCZ	....	250 "
68-EPL	La XXI-a Kongreso de Pola Esperanto-Asocio			
	okazos plej verŝajne en LODZO dum okt.21 -			
	okt.23 paralele kun "OPERA-83" kaj kostos			500 Kčs

Ĉiusemajnaj kursoj kadre de la Internacia Esperanto -
Lernejo en TORUŃ aŭ BYDGOSZCZ:

por kvartaga restado en BYDGOSZCZ /lundo-vendredo/ 500 Kčs
por septaga restado en TORUŃ-BYDGOSZCZ /dim.-dim./ 750 "

A t e n t o n !

Organizanto de minimume 20-persona grupo, kiu partoprenas la aranĝojn en TORUŃ aŭ BYDGOSZCZ, estas gastigata de "ESPERANTOTUR" senpage. Ĉiuj kotizoj por la Esperanto-aranĝoj en Pollando inkluzivas tranoktadon, manĝadon, programon kaj prizorgon fare de Esperanto - vojaĝgvidanto de "ESPERANTOTUR".

Aligojn de ĉeĥoslovakaj civitanoj por la Esperanto-aranĝoj en Pollando akceptas:

Ĉ E A, Jilská 10, 110 00 PRAHA 1

STUDENTOJ LERNAS ESPERANTON

Jam la duan jaron ekzistas kaj laboras en la Pedagogia fakultato en Ústí nad Labem, ĈSSR, klubo de internacia amikeco

kaj paclaboro. La ĉefa enhavo de la klubo estas studo de la internacia lingvo kaj ĝia praktika apliko sur la internacia tereno. Ĝin partoprenas 9 studentoj /la origina nombro de 14 studentoj sinkis post foiro de kelkaj studentoj pro san- kaj studmotivoj el la fakultato/. Studentoj aranĝis por siaj gekolegoj informan ekspozicion pri sia laboro, pri kiu ankaŭ raportis la regiona taggazeto Frúboj. Studentoj korespondas kun similaj kluboj en GDR, Hungario, Japanio kaj depost la venonta jaro aktive gvidos kursojn de Esperanto en Domoj de pioniroj kaj en lernejoj.

Klubo de la internacia amikeco kaj paclaboro estas unu el la oficialaj seminarioj, kiuj devas ĉiu studento de la fakultato partopreni /en la kadro de t.n. soci-politika praktiko/. Laboro de la studentoj estas ĉiujare enskribata en ilian studregistron.

Lau nia scio estas tiu ĉi arango la sola oficiala instruado de Esperanto en la ĉefaj altlernejoj. La ekzemplo imitinda ankaŭ aliloke.

-VN-

LA TRANSDORSOJETO

Aperis nova titolo el - ĝis nun ne tro ofta tereno - por to. Aŭtoroj ing. NOVÁK, ing. SPÍČKA kaj d-ro HMIK verkis broŝuron pri ĉeĥa maniero de memdefendo. Libreto interesa pri enhavo kaj ankaŭ lingve - /novaj esprimoj kun vortaro/ - certe estos valora por ĉiu. Ĝia nomo estas LA TRANSDORSOJETO, enhavas 70 paĝojn de teksto kun desegnaĵoj. Dukolora koverto el kreta kartona papero. Formato A5, prezo Kčs 15,-- aŭ 4,50 gld.

NOVA KOLORA E-BILDKARTO

Plua el serio de koloraj bildkartoj eldonita far ĈEA montras sur 4 bildetoj konatajn Esperantajn lokojn - sidejon de ĈEA, sidejon de AE ŜSR, hotelon ESPERANTO en montaro Tatry kaj SET Lančov. Prezo Kčs 1,60 aŭ 0,50 gld. La BK bone kompletigas estintajn BK pri banlokoj kaj pri vidindaĵoj en ĈSSR. Minimuma mendo de BK estas 10 pecoj.

ZAGREBA RADIO-JUBILEO

Ek de 1953, fondita kiel informa fako pri novaĵoj rilataj - taj la zagreban Univerŝalan kongreson en 1953, esperantlingvaj radio-elsendoj daŭras ĝis hodiaŭ kiel Esperanto-fako. Auskultataj ankaŭ de ĉeĥoslovakaj esperantistoj. Tie ekzistas kelkaj personoj auskultantaj zagreban radio-programon 10 kaj pli da jaroj. Dankon al ili en la jubilea jaro.

Esperantlingvaj radio-elsendoj tro malmultas, pro tio la ekzistantaj bezonas subtenon kaj kuragigon. Donu ĝin auskultante la programon preparitan por Vl ĉiumarde, je la 23,45 h. laŭ MET, ondolongo 262 m.

Salutas Vin Esperanto-fako de Radio Zagreb.

-E.L.-

IEKA - INTERNACIA ESPERANTO-KLUBO AŬTOMOBILISTA

La klubo fondiĝis en 1965, la unua prezidanto estis konata M. JAUMOTTE, sekvis G. GRATTAPAGLIA. d-ro W. BORMANN, G. KUELMANN. Sume 1220 membroj estas en 35 landoj /30 en Ĉeĥoslovakio/. En 29 landoj IEKA havas landajn reprezentantojn kaj en la Jarlibro de UEA 60 SOS-aŭto-delegitojn.

La ĉefa celo de IEKA estas la aplikado de Esperanto en la aŭtomobilista medio. Tamen, sincere dirite, la agado kaj la re-

zulto ne estas brilaj: kelkaj gazet-artikoloj, ĉiujara kunsido okaze de universala kongreso /sekvonta en 1983 en Budapeŝto/, preparado de automobilista fakvortaro en 7 lingvoj kun 5 mil terminoj /aperos en Nederlando/. Unu el kaŭzoj de iom pasiva ekzistado de IEKA estas la nebona financa stato, bazita sole sur dumviva membro-kotizo de 4 us. dolaroj.

En la membraro de ĈEA certe estas multaj automobilistoj, kiuj scipovas konsili en la sfero de internacia automobilismo: kion IEKA entreprenu, kiel ĝi montru sin vivkapabla kaj utila ne nur por la movado, sed ankaŭ por la IEKA-membroj mem, kiel interesi la ceterajn auto-posedantoj inter ni pri organizita laboro.

Viajn proponojn sendu al la IEKA-representanto por ĈSSR: Ing. Jan WERNER, Kroftova 84, 616 00 BRNO. La sugestojn li peros al la estraro de la Klubo kaj en la budapeŝta kunsido de IEKA oni povos pri ili publike intertrakti.

/WE/

INTERESA ARTIKOLO

En gazeto Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung, Band 35, Heft 5, 1982 /Fakgazeto por fonetiko, lingvistiko kaj komunikig-esplorado, volumo 35, kafe-ro 5, 1982/, kiun eldonatas La akademio de Sciencoj GDR, aperis artikolo de d-ro Erich SPITZ, CSc: Esperanto - eine agglutinierende Plansprache /Esperanto - aglutina planlingvo/. Tio estas eminenta sukceso de nia filologo, ĉar d-ro E. SPITZ, CSc., estas ĉefa esperantisto.

Komenca konstato: Ĉu similaj studaĵoj ne povas aperi ankaŭ en niaj ĉeĥoslovakaj fakgazetoj?

VERKISTINO KAJ ESPERANTO

Marie KUBATOVÁ, konata al la aŭskultantoj de Radio-Praha per siaj popolaj rakontadoj, konferis en la gazeto ROZHLAS /marto 1982/ en la rubriko LA RADIO KAJ MI, interalie: Mi ne planis libroforman eldonon de miaj GIGANTMONTARAJ FABELOJ, mi volis aŭdi ilin el la radio.

Mi tre miris, kiam, post ioma tempo, venis al mi poŝtaĵo el Anglio. Ĝi estis gazeto de skotaj esperantistoj kaj daŭris momenton antaŭ ol mi sub la artikol-titolo PRI LA SPAREMA DONTINO rekonis mian DONTOVKA /Vo šetrný Dontouze a bílým čertoj/. Ĝi ja, propre, estis mia unua presita laboraĵo. Mi posedas ĝin kiel pruvon pri magio kaj sorĉoj de voĉo, portata trans la maron.

-J.M.-

RONDETA VIVO

BRNO: Nova kurso por komencantoj funkcias ekde la 1.3.1983 kun 24 personoj. Se-majnon antaŭ ĉi tiu dato finigis la kurso 1982/1983 kun

preskaŭ ĉiuj partoprenintoj /el 18 restis 14/. Kurso por progresintoj funkcias dum la tuta jaro.

La klubo eldonis pluan BULTENON, n-ron 154.

FRÝDEK-MÍSTEK:
FALSISTO DE BILDOJ de Vermer van Delf. Parolis s-ano

O. Malík kun diapozitivoj el la dresdena Zwinger.
PEREO DE POMPEJO, ĉeĉe prelegis M. Skařupová.
Ambaŭ prelegoj okazis la 20.2.1983 en kafejo Esperanto.

H A V Í Ř O V : En decembro 1982 la loka grupo adiaŭis kun prezidanto F. Strumínský, kin transloĝigis for el la urbo. Li prezidis la grupon dum 23 jaroj kaj faris multegon por la movado, organizis ankaŭ kongreson de esperantistoj-fervojistoj. **MULTAJN DANKOJN POR LIA LABORO.**

Dum la jarkunveno la 20.1.1983 estis elektitaj nova prezidanto Z. Heiser kaj sekcr. J. Pastrňáková. Nun okazas du kursoj por progresintoj /instruas prof. Pastrňák/, kaj kurso por komencantoj /Z. Heiser/. Por la tuta jaro estas planataj prelegoj por ĉiu monato. La loka grupo posedas belan fote kaj bilde dokumentitan kronikon, komencigantan ĉe la fondigo de la grupo, do preskaŭ samtempe kun fondigo de Havířov. La nuna jam multjara kronikistino estas J. Pastrňáková.

H O Ř I C E : Ĉiujn tri VERDAJN generaciojn ne tiom ofte oni povas vidi, kiel sur la fotoĵo el la jarkunveno de la loka grupo Hořice v Podkrkonoš. La jarkunvenon partoprenis 23 personoj, ne nur la membroj, sed ankaŭ gejunuloj el ambaŭ funkciantaj kursoj kaj la gastoj, inter

kiuj estis ankaŭ la direktoro de JKP Hořice, k-do Šedivý, favoranto de la loka grupo /la unua de maldekstre/. Oni spertis la amikecan atmosferon kaj la traktado estis fruktodona. La kunveno okazis la 28-an de februaro 1983.

K O L Í N : En februaro /la 8.2.1983/ okazis jarkunveno de Esperanta-rondeto ĉe Urba kultur-centro Kolín. Partoprenis geesperantistoj de E-klubo el Prago kaj Poděbrady. Jarkunveno de la loka grupo havis riĉan kaj interesan programon: ĉiuj kantis E-kantetojn, auskultis eksterlandajn E-kantojn el kasedoj kaj katenantajn prelegojn pri SET Lancov, E-renkontigo en Poděbrady kaj Mělník kun belaj kolor-diapozitivoj.

L A N Š K R O U N : Sabate la 5-an de februaro 1983 okazis en Lanškroun renkontigo de najbaraj E-klubo. Dum plenriĉa programo konatigis pli ol tridek ĉeestintoj kun problemaro de natur - protektado pere interesa prelego de ing. Hofman kun diapozitivoj, pri vojaĝado en Svedio kaj sekvis plujaj kulturaj aranĝoj. Al ili apartenis kanto-instruado de prof. Cink, poem-deklamado de s-ano Vopršál, ktp. Specialan atenton vekis muzikado de infanetoj per ligno-fajfmuzikiloj.

P R A G O : La 4-an - 6-an de februaro 1983 okazis jam la 2-a renkontigo de la Espe-

rantista klubo ESZTRACENCI. Ĵunaĵ geesperantistoj el 10 urboĵ en ĈSR vizitis, krom alia, la ekspozician da Nacia Gale-rio kaj jam tradician balon de ĝardenistoj /vidu la fon-ton/.

Ú S T Í N . L A B E M : En domo de Kulturo ODKP oka-zas ĉiuĵaude kurso por komen-antoĵ kaj kunveno. En kadro de la programitaj monatkunve-noj okazis la 27.1.1983, krom la ĵarkunveno kun elekto de nova komitato, prelego de A. Šolc NORDBOHEMIAJ PROTEKTATAJ TERITORIOJ. La 24.2.1983 oka-zis prelego de F. Staněk el Lovosice REMEMOROJ PRI LA VE-NKA FEBRUARO 1948 kaj la 24.3.1983 prelegis J. Kořinek EL TREZOREJO DE HUMURO DE BED-RICH ZELENKA. Doc. RNDr Vlas-timil Novobilský, ĈSc rapor-timil pri la de li en Lejpeigo ĉeestita IFER renkontigo. Dum la monatkunvenoj domiĝas in-formoj pri la enlanda kaj ek-sterlanda movado.

Dauras la E-kurso ĉe la Pedagogia fakultato gvidata de doc. d-ro V. Novobilský kaj porinfana kurso ĉe la Dist-rikta Domo de Pioniroĵ kaj ĵunularo far J. Kořinek. En la nordbohemia partia organo, ĵur-nalo Průboĵ, ni aperigis tri artikoloĵn. Artisme farataĵn invitiloĵn por la monatkunve-noj liveras apreziĵde nia sek-retario s-ano A. Šolc.

Z N O J M O : La klubo a-rangis okaze de la Internacia Semajno de Amikeco leterves-peron. Venis multaj leteroj el 9 landoj.

Pri voĵago en Sovet - Union parolis s-ano Petrželová.

SUMPERK

La 17an de ĵenuero okazis la ĵarkunveno de EK. La 20an de

marto estis starigita la ĵunu-lara sekcio en nombro de 6 mem-broj. Gvidas sam. Davidová. La 9e kaj 10e de aprilo estis re-aligita renkontigo kun ĵeĵunu-loĵ el Olomouc aligita kun la ekskurso al montaro Jeseníky.

La 14an de aprilo aranĝis EK publikan prelegon de s. Lexman el Zábřech kun projekcio de 3 filmoj kaj 2 serioĵ de intere-saj diapozitivoj sub la titolo " Norda Ameriko en ordinaraj tagoj " . Partoprenis 96 per-sonoĵ.

La 20an de aprilo eastis invi-titaj 3 membroĵ de nia EK al konferenco de Domo de kulturo ROH PRAMENT, kie ili estis ho-norigitaj pro laboro en EK per diplomoj kaj libroĵ.

BRNO

La 3.5.1983 aranĝis la klubo vesperon kun poeto Jiří Karen pri la tero : Karel Höger kaj František Kožík/ al la 100a de-treveno de Nacia Teatro/. Alt-valora kaj edifa parolado, kiun la publiko tre atente kaj kun plena intereso sekvis. La pa-roledo okazis en la ĉeĵa kaje-speranta lingvoj, ofte kun spe-cialaj glosoj al la internacia lingvo.

KRONIKO

La 14-an de aprilo 1983 ĝisvivas gravan rondan viv-ĵubileon ĵana Ĉ Í Ĉ H O V Á, konata al ni precipe kiel tradukantino. En la kulmino de sia aktiveco ŝi kunlaboris kun pli ol 30 gazetoĵ, koni-gante precipe la ĉeĵan lite-raturon.

Sia originala p o e m a -
r o KVAR SEZONOJ /50 poezi-
aĵoj/ estas prespreta, eĉ ilu-
strita.

Ŝi funkcias kiel virin-ko-
misionestro en ČSČK, redaktis
VERKISTAN BULTENON kaj parto-
prenis en la Esperanto-angu-
loj de Radio Prago kadre de
elsendoj por Austrio. Profes-
sie ŝi estis muzea gvidistino
seslingva, inkluzive Esperan-
ton.

Václav L O R E N Z, ak-
tivisto de la Esperantista
klubo en Prago, ĝisvivis la
19-an de februaro 1983 75 ja-
rojn.

Ing. Jan W E R N E R, ak-
tivisto en nia scienco-teknika
sekcio, farigis la 5-an de fe-
bruaro 1983 50-jara.

Al ĉiuj koran gratulon.

NI KONDOLENCAS

Nur nun ni eksciis pri tra-
gika morto de nia juna memb-
rino Věra M A R E Š O V Á.
Ŝi estis kapabla kaj vigla
sportistino kaj de siaj 16 ja-
roj fidela membrino de nia
loka Esperanto-klubo en Vse-
tín. La 10-an de decembro
1981 ŝi vespere foriris en
neĝoventego al sia kamaradino
kaj sur transiro de la ferve-
ja linio Rokytnice-Vsetín e-
vidente ne audis trajnon. Ŝi
estis 24 jara kaj ni profun-
de kortusitaj rememoras ŝin.

La 28-an de oktobro 1982
forlasis niajn vicojn multja-
ra membrino de la loka grupo
en Třebíč Milada P O L Á Č -
K O V Á en ago de 70 jaroj. Ni
konservos ŝin en nia dankema
memoro.

Kun granda tristeco ni a-
noncas ke post neloga sed gra-
va malsano forlasis nin por
ĉiam en sia 74-a vivjaro nia
gentila samideano kaj antau-
cio nia neforgesebla kamarado
arch. Josef D R L Í K. Li
mortis la 11-an de aprilo kaj
funebra adiaŭo okazis la 18-
an de aprilo 1983 en granda
ceremonia salono de la kremato-
torio en Prago-Strašnice.

Multjara aktivisto kaj fun-
kcio en komitatoj de la Es-
perantista klubo en Prago kaj
en ĈEA. Senĉese oferema fun-
kcio de Komunisma partio de
Ĉeĥoslovakio, portinto de la
ŝtata ordeno PRO MERITOJ PRI
KONSTRUADO.

Honoron al lia laboro kaj
memoro. Ni ĉiuj konservos lin

en nia dankema memoro. Lia familio akceptu niajn plej profundajn kondolenc-esprimojn.

Libor K Ĥ I V Á N E K, elstara esperantisto, faka laboranto de la muzeo en Písek, forpasis la 15.1.1983 en la aĝo de 56 jaroj. Li partoprenadis aktive ĉiujn gravajn E-arangojn kaj daŭre restos en nia memoro.

Jiřina M I K U L O V Á, esperdona juna frekventantino de la koresponda kurso el Ml. Bolšslav, forpasis post longa kaj grava malsano la 7.2.1983 en la aĝo de 29 jaroj, postlasante du malgrandajn infanojn. Akompanas ŝin nia tristata rememoro.

.....

Sabate la 23en de aprilo 1983 okazis en Jablonec n/N jam XIIa Printempa Porpaca Marĉo. Inter preskaŭ 400 partoprenantoj estis ankaŭ pionire rondeto JU-NECO el baza lernejo "Na va lech"el urbo Poděbrady. Ili ricevis premion dediĉita de nia asocio el plej nombra grupo de esperantista junularo. Sur bildo ili studas planon de la marĉo.

Por ĉiuj 25 vortoj vi pagos 15 Kčs au 5 irpk. Abonantoj el eksterlando turnigu al viaj perantoj pri detalaj informoj!

Monika ZEUGNER, Neue Dorfstr.14, DDR 2851 DARGELUTZ, komencantino 23 j.dez.kor.kun social.landoj pri ĉiuj temoj de la vivo. Kol.bk.kaj reproduktadoj de pentraĵoj.

Jaroslav PALÁM, Gottwaldova str.247, 394 68 ŽIROVNICE, ĈSSR, 27 jara,dez.inters. PM kaj PI, geografmapoj, libroj pri landoj, ktp.

Vladivostoka Esperanto-Klubo, dv. 100 let Vladivostoku n-ro 103, SU-690039 VLADIVOSTOK, USSR, KULAGINU G. -instruisto, 33 jara,dez.kor. tutmonde pri literaturo,lingvoj, pentrarto, ktp.

Doris LIPOWSKI, Poststr.9a, GDR 1910 KYRITZ, instruistino por lingvoj, 26 jara,dez.kor. tutmonde pri ĉiuj temoj.

Gintaras ŽIAUNYS, Žemaiti - jos 9-25, 235500 MAZEIKIAI, Litovio, USSR - junulo, kol. PM, BK, diskojn kaj volonte interŝanĝos ilin.

Leonid SIGAL, Kirova 52, kv. 25, SU-270011 ODESSA, USSR - instruisto de matematiko, 29

jara, fraŭlo dez.kor.pri ĉ.t. kun fraŭlinoj el ĈSSR. Eblas libertempe ĉe Nigra maro.

Elizabeto SIFT, 9401 SOPRON Pf. 85, HUNGARIO, instruistino, 42 jara, organizas la 25.6.-25.7.1983 vojaĝon al okcident-europaj landoj. dez.kor.kun mezagaj s-anoj /pref.instruistojn/.

E-klubo KAMOMILO, SU-644099 OMSK n-ro 99, p.k.155, USSR, junulara klubo volas havi gamikojn en la tuta mondo kaj antaŭcie ankaŭ en ĈSSR.

Dušan DVORÁK, Horáčkova ul. 1211, CS-140 00 Prago, ĈSSR, studento 21 jara, dez.kor. TM pri naciaj kutimoj, legendoj, konstrustiloj, hinda filozofio, karate, jogo, popola medicino, inters.proverboj, citaĵoj.

Zdenka PAVLÍKOVÁ, Leninova 713, CS-757 00 VALAŠSKÉ MEZIRÍČÍ, ĈSSR - komencantino, 18 jara, dez.kor.pri literaturo, muziko, filmo, historio.

Iván ATTILA, Tito M.A-3/3-4, 24420 KANJIZA, JUGOSLAVIO - 12 jara knabo dez.kor. kun knabo kiu kolektas PM.

F. FRÝBERT, Poznaňská ul.6, CS-616 00 BRNO, ĈSSR - dez.kor. kun esperantistoj-radioamatoroj kaj aĉetos broŝuron SVETADÍL BEZ TLUMOČNÍKŮ de Oldřich Kníchal.

Vladimír ROTREKL, CS-669 02 ZNOJMO-DOBSICE 297 dez.interŝ. bildkartojn pri folkloraj kostumoj kaj pri ĉefurboj de la statoj el la tuta mondo.

Eva Marie SCHÖNFELDT, Otto-Moritz-Str.63, DDR 2760 SCHWERIN - instruistino-rentulino, 62 jara, dez.kor.TM pri turismo, kulturo, manlaboro.

H. REIFFERSCHIEDT, Bahnstr. n-ro 12, GDR 2800 LUDWIGSLUST - oficistino, 44 jara, dez.kor. kun samagulo.

Hermann SCHULZ, E. - Thälmann-Str.23, GDR 2831 VELLAHN, komencanto, 19 jara, dez.kor. pri muziko, literaturo kaj vojaĝado.

Bernd GRUBE, GDR 2851 GARWITZ, Pf.144, 16 jara, kolektas plumojn kaj dez.kor. pri ornitologio.

Andrea NÉMETH, Szabadnép u. 63, 9798 JÁK, Hungario - lernantino, 20 jara, dez.kor.pri gramadikoj, diversnacia kulturo, turismo.

Maria ŻYROMSKA, str.Budzi-szynska 130/II, WROCLAW, Pollando - inĝenierino, 27 jara, dez.kor.kun TM pri literaturo, turismo, reciproka gastigado, BK, diapozitivaj, modrevuoj.

Vladimír TRETJAKOV, ul. Juliusa Fučíka 9, kv.21, 357524 PJATIGORSK, USSR - inĝenierokonstruisto, 46 jara, dez.kor. kun samaguloj. Li ŝatas turismon kaj proponas reciprokajn gastigadon.

S-ro Marc BLONDELL, 22 rue Claude Debussy, 59130 LAMBERSART, Francujo - pensiuo dez.kor.precipe en la celo intersangi PM.

Karlo WACHOLC, str.22 Sty-cznia n-ro 26, 89300 WYRZYSK, Pollando - 23 jara fraŭlo, dez.kor.pri E-movado, harmonikludo, poezio. Inters.PM, BK, kalendaroj, suveniroj, esperantaĵoj.

Brygida SZULC, str.22 Sty-cznia n-ro 64, 89300 WYRZYSK, Pollando - 19 jara fraŭlino, dez.kor.kun TM pri ĉ.t. kun samaguloj. Kolektas E-ajojn, monerojn, kol.BK, PM, suvenirojn.

Lúsi SEIL, Rúa 81-18, 202900
VILJANDI, Estona SSR, USSR -12
jara knabino dez.kor.kun sam-
aguloj.

Eda REMMET, Suve 5, 202900
VILJANDI, Estona SSR, USSR -12
jara lernantino dez. kor. kun
samaĝuloj.

Ilves REIN, Rúa 79-3, kaj
Antonen MEELIS, Rúa 79-2 16

jaraj knaboj, ambaŭ el urbo
202900 VILJANDI, Estona SSR,
USSR - dez.kor.kun TM.

D O N A C O J A L Ĉ E A ◀

Josef CHVOSTA, Poděbrady -
Kčs 20,--; KOPECKÁ, Praha -
Kčs 5,--; Stanislav LINHART,
Pardubice - Kčs 50,--.

ADIAŬAJ VORTOJ de la redaktoro de STARTO

Sub la preso de multaj cirkonstancoj, sed precipe pro la grandigantaj taskoj kaj devoj, kiujn kiel sekretario de nia Asocio mi devas solvpretigi, mi venis al la decido petpostuli de asocia prezidantaro mian liberigon de la funkcio de redaktoro de STARTO. Mia peto estis plenumita la 30-an de junio 1983. Samtempe venis la propono de nia Loka grupo en České Budějovice estontece la revuon pretigi.

Mi dankas al ĉiuj, kiuj helpadis al mi per konsiloj, sed ankaŭ per kritikaj vortoj. Ne estis facile en STARTO kunigi informorganizan parton de la Asocio kun kulturej informoj tiel, ke ĝi estu revuo legenda, aktuala kaj enhave divers-senca kaj bunta. Dum ĝia preparado kaj kompostado mi travivis plurajn amuzajn, streĉigajn, sed ankaŭ penodonajn momentojn.

Ĉiujn, kiujn mi ne kontentigis kaj kies lingvan senton mi tuŝis aŭ kies kontribuajojn mi ne publikigis, ĉi - ĉiujn mi petas senkulpiĝi min. Tamen je en kiu ajn lingvo preskaŭ ĉiu aŭtoro havas sian propran lingvaĵon...

Al miaj sekventoj mi deziras plenumon de bonaj sugestoj kaj ideoj, plenumon de bonaj kontribuajoj kaj ĉefe ke ili estu ĉiam tie, kie io por ni aktuala okazas.

Via Zdenko K ř i m s k ý

STARTO - informilo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio, Jilská strato 10, 110 01 PRAHA 1, Ĉeĥoslovakio. Aperas 6 foje jare. Responda redaktoro Zdenko Křimský. Grafika arango Milan Labašta. Desegnaĵoj Pavel Rak. Fotografajoj Dr. Kočvara, Jeníček, Hemerka, Křimský, MS Hořice, archivo. Transdonita al presejo la 28-an de aprilo 1983. Jarabono Kčs 24,--, por eksterlando Kčs 36,-- aŭ 10,50 gld, inkluzive sendkostojn. Abonantoj turniĝu al niaj perantoj, al UEA aŭ rektvoje al nia asocio.

STARTO - nepravideľný vĕstník Ĉeskĕho esperantskĕho svazu, Jilská ul.10, 110 01 PRAHA 1, vydávaný pro potřebu členů svazu. Vychází 6x ročně. Odpovědný redaktor Zdenko Křimský. Grafická uprava Milan Labašta. Kresby Pavel Rak. Fotografie : P. Kočvara, Jeníček, Hemerka, Křimský, MS Hořice, archiv. Tisk zajišťuje Technické ústředí knihoven, Praha. Předáno do tisku 28.dubna 1983. Dohlédací pošta Praha 07. Snižený poplatek za poštovné povolen Ředitelstvem pošt Praha pod č. jedn. P/1-1267 ze dne 6.4.1979. Titulní fotografie: účastníci shromáždění v Pardubicích/autorem s. Hemerka/.

Experti: Strojimport, Omnipa
Skodaosport, Strojexport,
Technosport, Koro,
Polytechno, Investo, Matoko.

PROJEKTAS KAJ VENDAS KOMPLETAJN MAŜINISTAJN
KAJ ALIAJN UZINOJN, FABRIKOJN KAJ ENTREPRENOJN.
OFERTAS KOMPLETAN FAKAN KUNLABORON DUM PRE-
PARO DE KONSTRUAĴOJ DUM ILIA KUNSTRUADO KAJ
POR ENKONDUKO DE MODERNIGO KAJ RACIONALIGO.

TOVARNY STROJIRENSKE
TECHNIKY,
kancelarová účelová
organizace

INPRO

100 00 PRAHA 10, ROSTOVSKÁ 25, ČSOP

Auditeelní:

118 00 PRAHA 1, OPLETALOVA 27

☎ 22 41 81-3

☎ INPRO PRAHA

☎ INPRO 121703

HOTELO GOMEL, ČESKÉ BUDĚJOVICE, ČSSR
OFERTAS EN 18 ETAĜOJ 189 ĈAMBROJ KUN 456
DA LITJOJ. ĈE TABLOJ ESTAS LOKO POR 630 DA
GASTOJ. NIAJN SERVOJN VI TROVOR EN RESTO-
RACIO DRUŽBA, BAR-APERITIV, DANCVINEJO
"G" KLUBO KAJ EMINENTAN RIGARDON EL KA-
FEJO PANORAMO EN 16-A ETAGO.

HOTELOJ KAJ GASTEJOJ
ČESKÉ BUDĚJOVICE